

Fylgiskjal 3.**REGLUGERÐ EVRÓPUÞINGSINS OG RÁÐSINS (ESB) 2024/1359**

frá 14. maí 2024

um að taka á neyðarástandi og óviðráðanlegum atvikum á sviði fólksflutninga og verndarmála og um breytingu á reglugerð (ESB) 2021/1147

EVROÞUÞINGIÐ OG RÁÐ EVRÓPUSAMBANDSINS HAFI,

með hliðsjón af sáttmálanum um starfshætti Evrópusambandsins, einkum d- og e-lið 2. mgr. 78. gr.,

með hliðsjón af tillögu framkvæmdastjórnarinnar,

eftir að hafa lagt drög að lagagerð fyrir þjóðþingin,

með hliðsjón af álitum efnahags- og félagsmálanefndar Evrópusambandsins ⁽¹⁾,með hliðsjón af álitum svæðanefndarinnar ⁽²⁾,í samræmi við almenna lagasetningarmeðferð ⁽³⁾,

og að teknu tilliti til eftirfarandi:

- 1) Sambandið, sem myndar svæði frelsis, öryggis og réttlætis, ætti að tryggja að ekki sé haft eftirlit með einstaklingum á innri landamærum, setja ramma um sameiginlega stefnu um verndarmál og fólksflutninga, eftirlit á ytri landamærum og endursendingar og koma í veg fyrir óheimilar ferðir milli aðildarríkja, sem byggist á samstöðu og sanngjarnri skiptingu ábyrgðar milli aðildarríkjanna sem er einnig sanngjörn gagnvart ríkisborgurum þriðju landa og ríkisfangslausum einstaklingum og í fullu samræmi við grundvallarréttindi.
- 2) Þörf er á heildstæðri nálgun með það að markmiði að efla gagnkvæmt traust milli aðildarríkja, sem gera sér grein fyrir að skilvirkni heildarnálgunarinnar veltur á því að tekið sé á öllum þáttum sameiginlega og þeir framkvæmdir með samþættingu hætti.
- 3) Sambandið og aðildarríki þess gætu staðið frammi fyrir áskorunum vegna fólksflutninga, sem geta verið mjög breytilegar, einkum að því er varðar umfang og samsetningu komuhópa. Því er nauðsynlegt að Sambandið hafi yfir að ráða margs konar verkfærum til að bregðast við hvers konar aðstæðum. Heildarnálgunin, eins og sett er fram í reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2024/1351 ⁽⁴⁾, þ.m.t. með samstarfi við viðkomandi þriðju lönd, ætti að tryggja að Sambandið hafi yfir að ráða sértækum reglum til að stýra fólksflutningum á skilvirknan hátt, einkum að því er varðar virkjun skyldubundins samstöðukerfis, og að allar nauðsynlegar ráðstafanir séu gerðar til að koma í veg fyrir neyðarástand. Í þessari reglugerð eru settar fram reglur sem koma til fyllingar þessari nálgun, sem og reglunum sem settar eru fram í tilskipun ráðsins 2001/55/EB ⁽⁵⁾, sem nota má á sama tíma.
- 4) Þrátt fyrir að nauðsynlegar forvarnarráðstafanir hafi verið gerðar er ekki hægt að útiloka að neyðarástand eða óviðráðanleg atvik á sviði fólksflutninga og verndarmála komi upp vegna aðstæðna sem Sambandið og aðildarríki þess hafa enga stjórn á. Slíkar óvenjulegar aðstæður geta m.a. falið í sér fjöldakomur ríkisborgara þriðju landa og ríkisfangslausra einstaklinga til yfirráðasvæðis eins eða fleiri aðildarríkja eða aðstæður þar sem um er að ræða misnotkun þriðja lands eða óvinveitts aðila, sem er óháður ríki, á farandfólki í pólitískum tilgangi, með það að markmiði að grafa undan stöðugleika í aðildarríkinu eða í Sambandinu, eða aðstæður þar sem um óviðráðanleg atvik í aðildarríkinu er að ræða. Við þessar aðstæður er mögulegt að ráðstafanirnar og sveigjanleikinn, sem kveðið er á um í reglugerð (ESB) 2024/1351 og reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2024/1348 ⁽⁶⁾, nægi ekki til að taka á slíkum óvenjulegum aðstæðum. Þessar óvenjulegu aðstæður eru frábrugðnar þeim þar sem aðildarríki stendur frammi fyrir verulegum fólksflutningum vegna samlegðar-áhrifa af komum á vel undirbúið verndar-, móttöku- og fólksflutningakerfi þess eða þar sem aðildarríki er undir álagi af völdum fólksflutninga vegna umfangs koma sem, þótt þær falli ekki undir fjöldakomur, skapa engu að síður óhóflegar skyldur fyrir vel undirbúin kerfi þess, en þær aðstæður falla undir þær ráðstafanir sem reglugerð (ESB) 2024/1351 kveður á um. Enn fremur hefur reglugerð þessi ekki áhrif á það hvernig aðildarríki fara með þá ábyrgð sem á þeim hvílir að því er varðar að halda uppi lögum og reglu og standa vörð um innra öryggi.
- 5) Þessari reglugerð er ætlað að efla viðbúnað og viðnámsþrótt Sambandsins til að takast á við neyðarástand og auðvelda samræmingu aðgerða, stuðning við getu og aðgengi að fjármögnun þegar neyðarástand ríkir.
- 6) Þessi reglugerð tryggir skilvirka beitingu meginreglunnar um samstöðu og sanngjarna skiptingu ábyrgðar milli aðildarríkjanna og samþykkt á viðeigandi reglum um málsmeðferð umsóknar um vernd, þ.m.t. beitingu flýtimeðferðar, svo að aðildarríkin og Sambandið hafi nauðsynleg lagaleg úrræði til að bregðast skjótt við neyðarástandi og óviðráðanlegum atvikum, þ.m.t. samþykkt á tímamörkum til að ljúka allri málsmeðferð.
- 7) Þessi reglugerð tryggir að aðildarríki fái fullan stuðning í neyðarástandi og þegar um óviðráðanleg atvik er að ræða, þ.m.t. með samstöðukerfinu sem tryggir sanngjarna skiptingu ábyrgðar og jafnvægi í viðleitni milli aðildarríkja þar sem neyðarástand ríkir.
- 8) Í þessari reglugerð eru þau grundvallarréttindi ríkisborgara þriðju landa og ríkisfangslausra einstaklinga virt og þeim meginreglum fylgt sem eru viðurkennd í sáttmála Evrópusambandsins um grundvallarréttindi („sáttmálanum um grundvallarréttindi“), einkum virðing fyrir mannlegri reisn og vernd hennar, bann við pyndingum og ómannúðlegri eða vanvirðandi meðferð eða refsingu, virðing fyrir einkalífi og fjölskyldu, meginreglan um það sem er barninu fyrir bestu, réttur til verndar þegar um er að ræða brottflutning, brottvísun eða framsal, sem og Genfarsamningurinn um réttarstöðu flóttamanna frá 28. júlí 1951, eins og bætt var við hann með New York-bókuninni frá 31. janúar 1967 („Genfarsamningurinn“). Þessi reglugerð ætti að koma til framkvæmda í samræmi við sáttmálann um grundvallarréttindi og almennar meginreglur í lögum Sambandsins, sem og alþjóðalög. Til að endurspeglar áhersluna á að hagsmunir barnsins skulu ávallt látnir ganga fyrir, í samræmi við samning Sameinuðu þjóðanna um réttindi barnsins frá 1989, og nauðsyn

Þess að virða fjölskyldulíf, sem og til að tryggja heilsuvernd hlutaðeigandi einstaklinga, ætti að beita verndarráðstöfunum að því er varðar ólöggráða börn og aðstandendur þeirra og umsækjendur um alþjóðlega vernd („umsækjendur“) sem þurfa sérstakan og viðeigandi stuðning vegna heilsufars síns. Reglur og ábyrgðir sem settar eru fram í reglugerð (ESB) 2024/1348 ættu að gilda áfram að því er varðar einstaklingana sem falla undir undanþágurnar sem kveðið er á um í þessari reglugerð nema kveðið sé á um annað í henni. Reglurnar sem settar eru fram í tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2024/1346 ⁽⁷⁾, þ.m.t. þær sem varða varðhald umsækjenda, ættu að gilda áfram frá þeirri stundu sem umsókn um alþjóðlega vernd er lögð fram.

- 9) Í þessari reglugerð er ekki kveðið á um undanþágur frá reglum og ábyrgðum, þ.m.t. þeim sem tengjast efnislegum móttökuaðstæðum samkvæmt tilskipun (ESB) 2024/1346. Aðildarríki í neyðarástandi ætti að leggja til aukinn og nægilegan mannafla og búnað til að geta uppfyllt skyldur sínar samkvæmt þeirri tilskipun.
- 10) Reglur og ábyrgðir, sem settar eru fram í reglugerðum Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2024/1356 ⁽⁸⁾, (ESB) 2024/1358 ⁽⁹⁾ og (ESB) 2024/1347 ⁽¹⁰⁾ og í tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2024/XXX ⁽¹¹⁾ ættu að gilda áfram óháð undanþágunum sem beitt er samkvæmt þessari reglugerð. Aðildarríki ættu einungis að beita þeim ráðstöfunum sem kveðið er á um í þessari reglugerð í samræmi við þau skilyrði sem gilda um þessar ráðstafanir, eins og kveðið er á um í viðeigandi framkvæmdarákvörðun ráðsins, sem samþykkt er samkvæmt þessari reglugerð, þegar það er bráðnaúðsynlegt og í samræmi við meðalhóf.
- 11) Samþykkt ráðstafana samkvæmt þessari reglugerð að því er varðar tiltekið aðildarríki ætti ekki að hafa áhrif á möguleikann á að beita 3. mgr. 78. gr. sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins.
- 12) Fjöldakomur ríkisborgara þriðju landa eða ríkisfangslausra einstaklinga gætu leitt til aðstæðna þar sem aðildarríki er ekki í aðstöðu til að taka til meðferðar umsóknir ríkisborgara þriðju landa og ríkisfangslausra einstaklinga um alþjóðlega vernd, í samræmi við reglurnar sem settar eru fram í reglugerð (ESB) 2024/1351 og reglugerð (ESB) 2024/1348, og það hefur afleiðingar fyrir starfsemi verndar- og fólksflutningakerfisins, ekki aðeins í því aðildarríki heldur í Sambandinu sem heild. Því er nauðsynlegt að mæla fyrir um sértækar reglur og fyrirkomulag sem ættu að gera kleift að grípa til skilvirkra aðgerða til að takast á við slíkar aðstæður.
- 13) Aðildarríkin ættu að hafa til reiðu nægilegan mannaúð, fjármagn og innviði til að koma stefnum um stjórnun verndarmála og fólksflutninga til framkvæmda með skilvirkum hætti. Aðildarríkin ættu að tryggja viðeigandi samræmingu milli viðkomandi landsbundinna yfirvalda sem og við landsbundin yfirvöld hinna aðildarríkjanna til að tryggja að verndarkerfi, móttökukerfi, þ.m.t. barnaverndarþjónusta, eða endursendingarkerfi þeirra sé vel undirbúið, þ.m.t. gerð viðbúnaðar- og viðbragðsáætlana, og að sérhver hluti búi yfir nægilegri getu.
- 14) Þær aðstæður geta skapast þar sem um er að ræða misnotkun farandfólks í pólitískum tilgangi, þegar þriðja land eða óvinveittur aðili, sem er óháður ríki, hvetur til eða greiðir fyrir för ríkisborgara þriðju landa eða ríkisfangslausra einstaklinga að ytri landamærum Sambandsins eða til aðildarríkis og slíkar aðgerðir gefa til kynna ásetning þriðja lands eða óvinveitts aðila, sem er óháður ríki, um að grafa undan stöðugleika í Sambandinu eða í aðildarríki, og þar sem slíkar aðgerðir eru líklegar til að setja grundvallarhlutverk aðildarríkis í hættu, þ.m.t. að halda uppi lögum og reglu eða vernd þjóðaröryggis.
- 15) Aðstæður þar sem gerendur óháðir ríki taka þátt í skipulagðri afbrotastarfsemi, einkum smygli, ættu ekki að teljast til misnotkunar farandfólks í pólitískum tilgangi ef markmiðið er ekki að grafa undan stöðugleika Sambandsins eða aðildarríkis.
- 16) Ekki ætti að líta á mannúðaraðstoð sem misnotkun farandfólks í pólitískum tilgangi ef markmiðið er ekki að grafa undan stöðugleika Sambandsins eða aðildarríkis.
- 17) Til að tryggja skjót og viðeigandi viðbrögð við fjölpáttáögnum í samræmi við lög Sambandsins og alþjóðlegar skuldbindingar er í þessari reglugerð, með fyrirvara um ráðstafanir sem gilda samkvæmt öðrum stefnusviðum og laga-gerningum, lögð áhersla á sértækar ráðstafanir sem gilda á sviði fólksflutninga og miða að því að takast á við aðstæður þar sem um er að ræða misnotkun farandfólks í pólitískum tilgangi.
- 18) Við aðstæður þar sem um er að ræða misnotkun farandfólks í pólitískum tilgangi gætu ríkisborgarar þriðju landa og ríkisfangslausir einstaklingar sótt um alþjóðlega vernd á ytri landamærum eða á gegnumferðarsvæði aðildarríkis, en oft er um að ræða einstaklinga sem eru handteknir í tengslum við óheimila för yfir ytri landamærin á landi, sjó eða í lofti eða sem eru færðir frá borði í kjölfar leitar- og björgunaraðgerða. Þetta getur sérstaklega leitt til óvæntrar, verulegrar aukningar á fjölda umsókna um alþjóðlega vernd á ytri landamærunum. Í þessu tilliti verður að tryggja skilvirkan og raunverulegan aðgang að málsmeðferðinni um alþjóðlega vernd í samræmi við 18. gr. sáttmálans um grundvallarréttindi og Genfar-samninginn.
- 19) Að því er Kypur varðar er í reglugerð ráðsins (EB) nr. 866/2004 ⁽¹²⁾ kveðið á um sértækar reglur sem gilda um línuna milli þeirra svæða Lýðveldisins Kypur þar sem ríkisstjórn Lýðveldisins Kypur fer með stjórn í raun og þeirra svæða þar sem hún gerir það ekki. Þó að sú lína teljist ekki vera ytri landamæri ætti að líta svo á að þegar þriðja land, eða óvinveittur aðili, sem er óháður ríki, hvetur til eða greiðir fyrir för ríkisborgara þriðju landa eða ríkisfangslausra einstaklinga yfir þá línu sé um að ræða misnotkun farandfólks í pólitískum tilgangi, ef allir aðrir þættir þess konar misnotkunar eru til staðar.
- 20) Einnig getur aðildarríki staðið frammi fyrir óeðlilegum og ófyrirsjáanlegum aðstæðum sem það hefur enga stjórn á og sem ekki hefði verið hægt að komast hjá þrátt fyrir yfstrustu kostgæfni. Slíkar aðstæður, þar sem um óviðráðanleg atvik er að ræða, gætu komið í veg fyrir að aðildarríkið uppfyllti skuldbindingar sínar samkvæmt lögum Sambandsins og gætu haft afleiðingar, ekki aðeins í því aðildarríki heldur í Sambandinu sem heild. Dæmi um óviðráðanleg atvik eru m.a. heimsfaraldrar og náttúruhamfarir.

- 21) Ef aðildarríki telur sig vera í neyðarástandi eða aðstæðum þar sem um óviðráðanleg atvik er að ræða ætti hlutaðeigandi aðildarríki að geta óskað eftir heimild til að beita undanþágum og samstöðurádstöfum sem kveðið er á um í þessari reglugerð. Í þeirri beiðni ætti að felast lýsing á stöðunni og í henni ætti að tilgreina þær ráðstafanir sem aðildarríkið óskar eftir að verði gerðar til að takast á við þessar tilteknu aðstæður. Þar ætti einnig að taka fram ástæður þess að aðstæður kalli á að aðildarríkið geri þessar ráðstafanir og, ef við á, tilgreina hvaða ráðstafanir hafa þegar verið gerðar til að takast á við ástandið.
- 22) Notkun ráðstafana í varanlegri verkfærakistu ESB fyrir stuðning vegna fólksflutninga, sem komið er á fót með 3. mgr. 6. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351 („verkfærakistan“), ætti ekki að vera forsenda fyrir því að njóta ávinnings af samstöðurádstöfum samkvæmt þessari reglugerð.
- 23) Aðildarríkið sem stendur frammi fyrir neyðarástandi ætti að eiga þess kost að fara fram á að önnur aðildarríki geri samstöðu- og stuðningsráðstafanir sem henta best þörfum viðkomandi ríkis til að takast á við ástandið og sem kalla á meiri samstöðu en kveðið er á um í reglugerð (ESB) 2024/1351 til að létta á þeirri ábyrgð sem fylgir því fyrir aðildarríkið að takast á við neyðarástand. Auknar samstöðu- og stuðningsráðstafanir gætu verið í formi tilflutninga, fjárframlaga, annarra samstöðurádstafana eða samblands af þessu.
- 24) Aðildarríkið sem stendur frammi fyrir neyðarástandi eða aðstæðum þar sem um óviðráðanleg atvik er að ræða ætti að eiga þess kost að óska eftir heimild til að beita undanþágum frá víðeigandi reglum um málsmeðferð umsóknar um vernd, þ.m.t. málsmeðferð umsóknar um vernd á landamærum. Þar sem við á ættu slíkar beiðnir einnig að fela í sér val hlutaðeigandi aðildarríkis að því er varðar útilokun eða stöðvun málsmeðferðar við landamæri fyrir tiltekna hópa umsækjenda. Samhliða slíkrri beiðni ætti hlutaðeigandi aðildarríki að geta tilkynnt framkvæmdastjórninni um þá fyrirætlan sína að beita undanþágum frá eindaga skráningarinnar, áður en heimild til þess hefur verið veitt í framkvæmdarákvörðun ráðsins, sem og ítarlegar ástæður þess að þörf er á tafarlausum aðgerðum. Ekki ætti að beita þeirri undanþágu lengur en í tíu daga eftir framlagningu beiðninnar, nema heimild sé veitt fyrir því í framkvæmdarákvörðun ráðsins. Þegar framkvæmdastjórnin og ráðið uppfylla skyldur sínar samkvæmt málsmeðferðinni við leyfisveitingu ættu þau að hafa hraðann á til að takmarka tímamann milli þess að slíkt tímabil endar og samsvarandi framkvæmdarákvörðun ráðsins er samþykkt.
- 25) Með tilliti til þess að aðildarríki gæti staðið frammi fyrir mörgum þeirra aðstæðna sem lýst er í þessari reglugerð á sama tíma getur það aðildarríki farið fram á að gerðar verði ýmsar ráðstafanir samkvæmt þessari reglugerð og að það fái heimild til að beita jafnframt þessum rádstöfum eða njóta ávinnings af þeim, enda séu þær hugsaðar sem viðbótarádstafanir.
- 26) Til að gera það kleift að bregðast við neyðarástandi, þ.m.t. misnotkun farandfólks í pólitískum tilgangi eða óviðráðanlegum atvikum, á tilhlýðilegan hátt og til að tryggja fyrrisjáanleika og víðeigandi aðlögun víðeigandi reglna um málsmeðferð umsókna um vernd að slíku ástandi, þ.m.t. málsmeðferð umsóknar um vernd á landamærum, ætti að fela framkvæmdastjórninni vald til að meta aðstæðurnar, að fenginni rökstuddri beiðni frá hlutaðeigandi aðildarríki, og til að ákvarða, með framkvæmdarákvörðun, hvort aðildarríkið sem leggur fram beiðnina standi frammi fyrir neyðarástandi, þ.m.t. misnotkun farandfólks í pólitískum tilgangi, eða óviðráðanlegum atvikum.
- 27) Þegar neyðarástand ríkir ættu samstöðurádstafanirnar til að takast á við slíkt ástand að ganga lengra en þær sem kveðið er á um í reglugerð (ESB) 2024/1351. Þegar framkvæmdastjórnin metur aðstæðurnar ætti hún því að taka tillit til meginlegra og eiginlegra vísa, sem kveðið er á um í 9. gr. þeirrar reglugerðar, og rökstuddra upplýsinga frá aðildarríkinu sem leggur fram beiðni ásamt upplýsingum sem safnað er samkvæmt reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2021/2303⁽¹³⁾ og reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2019/1896⁽¹⁴⁾ og evrópsku ársskýrslunnar um verndarmál og fólksflutninga (e. *European Annual Asylum and Migration Report*), sem um getur í reglugerð (ESB) 2024/1351. Í aðstæðum þar sem um er að ræða misnotkun farandfólks í pólitískum tilgangi ætti framkvæmdastjórnin einnig að taka tillit til ástæðnanna fyrir því að verkfærakistan nægir ekki til að takast á við ástandið. Í samráði við víðeigandi fagstofnanir, einkum Hælisstofnun Evrópusambandsins („Hælisstofnunin“), Landamæra- og strandgæslustofnun Evrópu og Evrópustofnun grundvallarmannréttinda, sem og alþjóðastofnanir, einkum flóttamannafultrúa Sameinuðu þjóðanna og Alþjóðastofnunina um fólksflutninga, og aðrar víðeigandi stofnanir ætti framkvæmdastjórnin að afla fullnægjandi upplýsinga til að meta á tilhlýðilegan hátt hvort aðildarríkið sem leggur fram beiðni standi frammi fyrir neyðarástandi, þ.m.t. misnotkun farandfólks í pólitískum tilgangi, eða óviðráðanlegum atvikum.
- 28) Til að tryggja öfluga pólitíska athugun og stuðning og sýna samstöðu Sambandsins er mikilvægt að taka til athugunar hvort leiðtogaáriðið hafi viðurkennt að Sambandið eða eitt eða fleiri aðildarríki þess standi frammi fyrir aðstæðum þar sem um er að ræða misnotkun farandfólks í pólitískum tilgangi. Misnotkun farandfólks í pólitískum tilgangi er líkleg til að setja grundvallarhlutverk aðildarríkis í hættu, þ.m.t. að halda uppi lögum og reglu eða vernd þjóðaröryggis.
- 29) Til að kveða á um víðeigandi, nauðsynleg og hófleg viðbrögð til að takast á við aðstæðurnar ætti í tillögu framkvæmdastjórnarinnar að tilgreina, þar sem við á, sérstöku undanþágurnar sem aðildarríkin ættu að hafa heimild til að beita. Þegar um er að ræða misnotkun farandfólks í pólitískum tilgangi ætti að tilgreina með skýrum hætti þá einstaklinga sem sæta misnotkun í pólitískum tilgangi og sem hægt væri að beita víðeigandi undanþágum gagnvart. Í neyðarástandi, eftir því sem við á og að höfðu samráði við aðildarríkið sem stendur frammi fyrir því, ætti framkvæmdastjórnin að fella inn í tillögu sína drög að samstöðuviðbragðsáætlun (e. *Solidarity Response Plan*), þar sem tilgreindar eru viðkomandi samstöðurádstafanir og umfang þeirra sem tilteknar aðstæður krefjast, þ.m.t. heildarfjöldi tilflutninga, fjárframlög eða aðrar samstöðurádstafanir og umfang þeirra, þar sem það er viðurkennt að hinar ýmsu tegundir samstöðu teljist jafngildar, og með virðingu fyrir fullum ákvörðunarrétti aðildarríkjanna við val á samstöðurádstöfum.
- 30) Í aðstæðum sem fela í sér álag af völdum fólksflutninga eiga tilflutningur eða ábyrgðarjöfnun að ná yfir 60% af tilflutningsþörfum samkvæmt reglugerð (ESB) 2024/1351, en í neyðarástandi er mikilvægt að brugðist sé við öllum þörfum hlutaðeigandi aðildarríkis um samstöðu. Ef framkvæmdarákvörðun ráðsins kemur á fót samstöðuviðbragðsáætlun ætti aðildarríkið sem stendur frammi fyrir neyðarástandinu af þessum sökum að hafa forgang til að nota skuldbindingarloforð vegna samstöðu, sem ekki er búið að úthluta, eða þau sem enn hafa ekki verið framkvæmd og eru tiltæk í árlega

samstöðusamlaginu sem komið var á fót í samræmi við 57. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351. Ef þetta er ekki hægt eða ef skuldbindingarloforðin sem eru í árlega samstöðusamlaginu nægja ekki til að mæta tilgreindum þörfum ætti aðildarríkið sem stendur frammi fyrir neyðarástandinu einnig að geta notað framlögin sem sett eru fram í framkvæmdarákvörðun ráðsins, þar sem það er viðurkennt að hinar ýmsu tegundir samstöðu teljist jafngildar. Ef samanlögð skuldbindingarloforðin um tilflutning í árlega samstöðusamlaginu og í framkvæmdarákvörðun ráðsins nægja ekki til að mæta öllum þörfum hlutaðeigandi aðildarríkis ætti ábyrgðarjöfnun að verða skyldubundin svo að hún nái yfir þær þarfir sem settar eru fram í samstöðuviðbragðsáætluninni. Til að svo megi verða ættu einstaklingar sem ábyrgðarjöfnunin gildir um að vera staddir á yfirráðasvæði framlagsaðildarríkisins.

- 31) Neyðarástand eða óviðráðanleg atvik geta einnig sett grundvallarhlutverk aðildarríkis í hættu. Til að styrkja gagnkvæmt traust milli aðildarríkjanna og bæta samræmingu á vettvangi Sambandsins ætti að fela ráðinu framkvæmdarvald til að samþykka framkvæmdarákvörðun um að heimila aðildarríki að beita undanþágum og samstöðuráðstöfunum sem kveðið er á um í þessari reglugerð, að uppfylltum þeim skilyrðum sem mælt er fyrir um. Fresturinn til að beita ráðstöfunum sem heimilaðar eru með upphaflegu framkvæmdarákvörðuninni ætti að vera þrjú mánuðir. Mögulegt ætti að vera að framlengja þann frest um þrjú mánuði til viðbótar þegar staðfesting frá framkvæmdastjórninni liggur fyrir um að neyðarástand eða óviðráðanleg atvik séu viðvarandi. Veita ætti ráðinu heimild til að framlengja enn frekar heimildina til að beita undanþágum og samstöðuráðstöfunum, um allt að þrjú mánuði, á grundvelli tillögu framkvæmdastjórnarinnar ef aðstæður sem réttlæta framlengingu undanþáganna og samstöðuráðstafananna eru viðvarandi. Mögulegt ætti að vera að framlengja þann frest um þrjú mánuði til viðbótar þegar staðfesting framkvæmdastjórnarinnar liggur fyrir um að ástandið sé viðvarandi. Veita ætti ráðinu heimild til að fella framkvæmd ráðstafananna úr gildi á grundvelli tillögu framkvæmdastjórnarinnar ef aðstæður sem réttlæta beitingu undanþáganna og samstöðuráðstafananna eru ekki lengur til staðar. Mögulegt ætti að vera að breyta beittum undanþágum með ákvörðuninni sem framlengir heimildina. Þegar framkvæmdastjórnin og ráðið beita valdheimildum sínum og gegna skyldum sínum ættu þau ávallt að tryggja að meðalhófsreglan og nauðsynjareglan séu virtar.
- 32) Í framkvæmdarákvörðun ráðsins ætti að tilgreina, eftir því sem við á, þær sérstöku undanþágur sem aðildarríkinu sem stendur frammi fyrir neyðarástandi eða óviðráðanlegum atvikum er heimilt að beita, með hliðsjón af eðli hversrar undanþágu fyrir sig, og ákvarða frá hvaða degi væri hægt að beita þeim. Enn fremur skal koma fram í ákvörðuninni á hvaða forsendum hún byggist og persónulegt gildissvið einstakra undanþága.
- 33) Í framkvæmdarákvörðun ráðsins ætti að setja fram, eftir því sem við á, samstöðuviðbragðsáætlun þar sem tilgreindar eru þær sérstæku samstöðu- og stuðningsráðstafanir sem þörf er á og umfang þeirra, sem og skuldbindingarloforð framlagsaðildarríkjanna. Í þessu skyni ætti framsetning skuldbindingarloforða að fara fram með samþykkt framkvæmdarákvörðunar ráðsins. Mikilvægt er að tryggja fullt ákvörðunarfrelsi framlagsaðildarríkjanna til að velja á milli tegunda samstöðu- og stuðningsráðstafana.
- 34) Þar eð mikilvægt er að beita þeim ráðstöfunum sem settar eru fram í þessari reglugerð einungis í þann tíma og að því marki sem er strangt til tekið nauðsynlegt skulu framkvæmdastjórnin og ráðið viðhafa stöðugt eftirlit og endurskoðun á aðstæðunum að því er varðar nauðsyn og meðalhóf þessara ráðstafana. Í því sambengi ætti framkvæmdastjórnin að leggja sérstaka áherslu á að grundvallarréttindi og mannúðarviðmið séu virt og getur farið fram á að Hælisstofnunin hefji vöktun á verndar- eða móttökukerfi hlutaðeigandi aðildarríkis skv. 2. mgr. 15. gr. reglugerðar (ESB) 2021/2303.
- 35) Málsmeðferðarreglurnar sem settar eru fram í reglugerð (ESB) 2024/1351 um tilflutning gilda í þeim tilgangi að tryggja rétta framkvæmd samstöðuráðstafana þegar neyðarástand ríkir, að teknu tilliti til þess hversu alvarlegt og brýnt ástandið er.
- 36) Til að tryggja snurðulausa framkvæmd samstöðukerfisins samkvæmt þessari reglugerð ætti samræmingaraðili ESB á sviði samstöðu, til viðbótar við verkefnið sem mælt er fyrir um í reglugerð (ESB) 2024/1351, að styðja við starfsemi vegna tilflutnings og stuðla að því að viðbúnaður, samvinna og álagsspól verði ríkjandi samfélagsþáttur í aðildarríkjunum. Þegar neyðarástand ríkir ætti samræmingaraðili ESB á sviði samstöðu að senda frá sér tilkynningu á tveggja vikna fresti um stöðu framkvæmdar og starfsemi tilflutningskerfisins. Skrifstofa samræmingaraðila ESB á sviði samstöðu ætti að hafa yfir að ráða nægilegum fjölda starfsfólks og tilföngum til að geta sinnt hlutverki sínu á skilvirkan hátt samkvæmt þessari reglugerð. Einstaklingar í viðkvæmri stöðu ættu að hafa forgang þegar tilflutningur fer fram.
- 37) Þegar tilflutningur fer fram ætti að taka sérstakt tillit til einstaklinga í viðkvæmri stöðu, einkum þegar þeir hafa sérstakar þarfir varðandi móttöku í skilningi 24. gr. tilskipunar (ESB) 2024/1346, eða þurfa sérstakan málsmeðferðarrétt eins og um getur í 20.–23. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1348. Samkvæmt 24. gr. tilskipunar (ESB) 2024/1346 eru meiri líkur á að umsækjendur sem falla undir einhvern eftirfarandi flokka hafi sérstakar þarfir varðandi móttöku: ólöggráða börn, fylgdarlaus, ólöggráða börn, fólk með fötlun, aldraðir, þungaðar konur, lesbíur, hommar, trans- og intersex einstaklingar, einstæðir foreldrar með ólöggráða börn, fórnarlömb mansals, fólk með alvarlega sjúkdóma, fólk með geðraskanir, þ.m.t. áfallastreituröskun, og fólk sem hefur orðið fyrir pyndingum, nauðgun eða öðru alvarlegu andlegu, líkamlegu eða kynferðislegu ofbeldi, s.s. fórnarlömb kynbundins ofbeldis, limlestinga á kynfærum kvenna, barna- eða nauðungarhjonabanda eða ofbeldis sem framið er af kynferðislegum, kynbundnum, kynþáttabundnum eða trúarlegum ástæðum.
- 38) Ólíkt þeim reglum sem settar eru fram í reglugerð (ESB) 2024/1351, þar sem aðildarríkjum er ekki skylt að taka ábyrgð umfram sanngjarna hlutdeild sína í neyðarástandi, gæti framkvæmd samstöðuviðbragðsáætlunarinnar hugsanlega leitt til þess að eitt eða fleiri framlagsaðildarríki taki ábyrgð á meðferð umsókna um alþjóðlega vernd umfram sanngjarna hlutdeild sína. Í slíkum tilvikum ætti slíkt aðildarríki að hafa rétt til að minnka hlutfall þess hluta sem fer umfram sanngjarna hlutdeild í framkvæmd skuldbindingarloforða samkvæmt væntanlegu árlegu hringrásarferli reglugerðar (ESB) 2024/1351 yfir fimm ára tímabili. Slíkt minnkun væri einnig hægt að beita í framkvæmdarákvörðun ráðsins, sem samþykkt er samkvæmt 3. mgr. 4. gr., með samsvarandi fjölda umsókna umfram sanngjarna hlutdeild og innan fimm ára frá þeim degi þegar framkvæmdarákvörðun ráðsins, sem leiddi til þess að aðildarríki fór yfir sanngjarna hlutdeild sína,

fellur úr gildi. Mögulegt ætti að vera að beita þessari minnkun í væntanlegu árlegu hringrásarferli og í framkvæmdar-ákvörðun ráðsins, með öðrum hætti eða samtímis, að því tilskildu að hún samsvari og fari ekki fram úr þeim fjölda umsókna sem það aðildarríki tók til meðferðar umfram sanngjarna hlutdeild sína.

- 39) Þegar aðildarríki stendur frammi fyrir neyðarástandi eða óviðráðanlegum atvikum gæti það þurft að koma tilföngum sínum í nýjan farveg til að takast á við komur ríkisborgara þriðju landa og ríkisfangslausra einstaklinga á landamærum sínum. Þar af leiðandi gæti aðildarríkið þurft tíma til að endurskipuleggja tilföng sín og auka getu sína, þ.m.t. með stuðningi viðkomandi fagstofnana Sambandsins. Þetta aðildarríki gæti einnig þurft lengri tíma til að taka ákvarðanir um umsóknir án þess að heimila komu inn á yfirráðasvæði sitt. Í slíkum tilvikum ætti hlutaðeigandi aðildarríki að geta vikið frá tímamörkum varðandi skráningu og málsmeðferð við landamæri.
- 40) Beiti aðildarríki einni eða fleiri af þeim ráðstöfunum sem kveðið er á um í þessari reglugerð ætti það að upplýsa ríkisborgara þriðju landa og ríkisfangslausa einstaklinga, á tungumáli sem þeir skilja eða sem raunhæft er að ætla að þeir skilji, um þær undanþágur sem beitt er og hversu lengi ráðstafanirnar skuli gilda. Aðildarríkjunum ber skylda til að fjalla um allar sérstakar þarfir umsækjenda, sem varða málsmeðferð og móttöku, sem gætu skapast og veita upplýsingar á viðeigandi hátt í samræmi við það. Þar að auki gilda 8. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1348 um miðlun upplýsinga og 3. mgr. 36. gr. í sömu reglugerð að því er varðar upplýsingar um möguleikann á að áfrýja ákvörðuninni um umsóknina.
- 41) Lögbær yfirvöld ættu að setja verndarráðstafanir fyrir umsækjendur með sérstakar þarfir við málsmeðferð og móttöku, þ.m.t. vegna sjúkdóma, í forgang þegar undanþágum frá málsmeðferð umsóknar um vernd er beitt. Af þessum sökum ætti aðildarríkið sem stendur frammi fyrir neyðarástandi eða óviðráðanlegum atvikum ekki að beita eða hætta að beita undanþágum frá málsmeðferð umsóknar um vernd í þeim tilfellum þar sem læknisfræðilegar ástæður eru fyrir því að beita ekki málsmeðferð við landamæri, í samræmi við d-lið 2. mgr. 53. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1348, ef ekki er hægt að veita umsækjendum með sérstakar þarfir varðandi málsmeðferð nauðsynlegan stuðning, í samræmi við b-lið 2. mgr. 53. gr. þeirrar reglugerðar, eða ekki er hægt að veita umsækjendum með sérstakar þarfir varðandi móttöku nauðsynlegan stuðning í samræmi við tilskipun (ESB) 2024/1346. Hlutaðeigandi aðildarríki ætti að forgangsraða málsmeðferð umsókna frá einstaklingum með sérstakar þarfir varðandi málsmeðferð, í samræmi við reglugerð (ESB) 2024/1348 og frá einstaklingum með sérstakar þarfir varðandi móttöku, eins og skilgreint er í 14. lið 2. gr. tilskipunar (ESB) 2024/1346, einkum frá ólöggráða börnum og aðstandendum þeirra.
- 42) Þegar neyðarástand og óviðráðanleg atvik koma upp ætti aðildarríkinu að vera heimilt að gera undanþágur frá reglugerð (ESB) 2024/1348 til að skrá umsóknir um alþjóðlega vernd eigi síðar en fjórum vikum eftir að þær eru lagðar fram. Slíkur frestur ætti ekki að hafa áhrif á réttindi umsækjenda um vernd, sem tryggð eru með sáttmálanum um grundvallarréttindi, reglugerð (ESB) 2024/1348 og tilskipun (ESB) 2024/1346. Í neyðarástandi sem einkennist af fjöldakomum ríkisborgara þriðju landa og ríkisfangslausra einstaklinga og með fyrirvara um undantekninguna sem kveðið er á um fyrir tímabilið milli þess að umsókn er lögð fram og framkvæmdarákvörðun ráðsins er samþykkt, ætti aðeins að framlengja skráningartímabilið á því tímabili sem tilgreint er í upphaflegri framkvæmdarákvörðun ráðsins.
- 43) Þegar aðildarríki stendur frammi fyrir neyðarástandi eða óviðráðanlegum atvikum ætti því að vera heimilt að framlengja meðferðartíma umsókna um alþjóðlega vernd á landamærunum um sex vikur. Framlengingin ætti ekki að koma til viðbótar við tímabilið sem um getur í þriðju undirgrein 2. mgr. 51. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1348.
- 44) Aðildarríki sem stendur frammi fyrir neyðarástandi eða óviðráðanlegum atvikum ætti að geta farið fram á úrval ráðstafana að því er varðar beitingu málsmeðferðar við landamæri, að teknu tilliti til samsetningar á aðstreymi og fjölbreyttu eðli þess, með hlidsjón af því hvers konar neyðarástand er um að ræða.
- 45) Í neyðarástandi sem einkennist af fjöldakomum ríkisborgara þriðju landa og ríkisfangslausra einstaklinga eða í aðstæðum þar sem um óviðráðanleg atvik er að ræða gæti verið nauðsynlegt að heimila aðildarríki að sleppa beitingu málsmeðferðar við landamæri að því er varðar einstaklinga sem koma frá þriðju löndum, ef meðaltal viðurkenningarhlutfalls í Sambandinu er undir 20%. Til að beita slíkri undanþágú ætti með framkvæmdarákvörðun ráðsins að meta hvort ráðstafanirnar í viðbragðsáætlun hlutaðeigandi aðildarríkis, sem um getur í 32. gr. tilskipunar (ESB) 2024/1346, nægi til að takast á við ástandið. Aðildarríkjum er í öllum tilvikum skylt að beita málsmeðferð við landamæri í þeim aðstæðum sem um getur í c- og f-lið 1. mgr. 42. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1348.
- 46) Í neyðarástandi sem einkennist af fjöldakomum ríkisborgara þriðju landa og ríkisfangslausra einstaklinga sem sækja um alþjóðlega vernd gæti verið nauðsynlegt að heimila aðildarríki að lækka viðmiðunarmörk vegna skyldubeitingar málsmeðferðar við landamæri, sem kveðið er á um í j-lið 1. mgr. 42. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1348. Lækkuð viðmiðunarmörk ættu aldrei ekki fara undir 5%. Aðildarríkjum er skylt að beita málsmeðferð við landamæri í þeim aðstæðum sem sérstaklega eru talin upp í lögum.
- 47) Í neyðarástandi sem einkennist af fjöldakomum ríkisborgara þriðju landa og ríkisfangslausra einstaklinga sem sækja um alþjóðlega vernd, gæti verið nauðsynlegt að rýmka gildissvið beitingar málsmeðferðarinnar við landamæri, sem komið var á fót með 43. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1348 og heimila aðildarríki að taka einnig ákvörðun innan ramma málsmeðferðar við landamæri varðandi efnishlið umsókna þegar umsækjandinn er ríkisborgari eða, ef um er að ræða ríkisfangslausan einstakling, hafði áður fasta búsetu í þriðja landi þar sem hlutfall samþykktra ákvarðana um að veita alþjóðlega vernd í Sambandinu er 50% eða lægra. Þar af leiðandi ættu aðildarríki, þegar þau beita málsmeðferð við landamæri í neyðarástandi, áfram að beita málsmeðferð við landamæri eins og kveðið er á um í 43.–54. gr. þeirrar reglugerðar en þau gætu rýmkað gildissvið málsmeðferðarinnar við landamæri svo hún næði til ríkisborgara þriðju landa eða ríkisfangslausra einstaklinga sem koma frá þriðju löndum þar sem meðaltal viðurkenningarhlutfalls í Sambandinu er hærra en 20% en lægra en 50%, að teknu tilliti til ört vaxandi þarfar fyrir vernd sem gæti komið upp í upprunalandi, eins og fram kemur í ársfjórðungslegum uppfærslum á gögnum Hagstofu Evrópusambandsins (e. *Eurostat*). Þessi rýmkun á gildissviði málsmeðferðar við landamæri ætti ekki að hafa áhrif á forsendur og aðrar reglur sem gilda um skyldubundna málsmeðferð við landamæri samkvæmt þeirri reglugerð. Ef aðildarríki hefur heimild til að rýmka gildissvið máls-

meðferðar við landamæri ættu umsóknir sem eru teknar til meðferðar samkvæmt þeirri málsmeðferð ekki að teljast hluti af fullnægjandi getu skv. 47. gr. eða teljast með í árlegum hámarksfjölda skv. 50. gr. þeirrar reglugerðar.

- 48) Beiting varðhalds gagnvart umsækjendum ætti að grundvallast á þeirri meginreglu að einstaklingur skuli ekki hneptur í varðhald af þeirri ástæðu einni að hann sækir um alþjóðlega vernd, einkum í samræmi við alþjóðlegar, lagalegar skuldbindingar aðildarríkjanna og 31. gr. Genfarsamningsins. Almennt ætti ekki að hneppa ólöggráða börn í varðhald heldur ætti að vista þau í húsnæði þar sem er sérstök aðstaða fyrir ólöggráða börn, þ.m.t., eftir því sem við á, í samfélagslegu húsnæði sem er ekki tengt réttarvörsluferfinu. Í ljósi neikvæðra áhrifa varðhalds á ólöggráða börn væri eingöngu unnt, í samræmi við lög Sambandsins, að nota slíkt varðhald í undantekningartilvikum, þegar brýna nauðsyn ber til, aðeins sem síðasta úrræði, í sem skemmstan tíma og aldrei í fangelsi eða annarri aðstöðu sem ætluð er í löggæslutilgangi. Ekki skal skilja ólöggráða börn frá foreldrum sínum eða umönnunaraðilum og meginreglan um einingu fjölskyldunnar ætti almennt að leiða til þess að notaðir séu viðunandi kostir í stað varðhalds fyrir fjölskyldur með ólöggráða börn, í húsnæði sem hentar þeim. Enn fremur skal gera allt sem hægt er til að tryggja að aðrir vænlegir og viðunandi valkostir í stað varðhalds fyrir ólöggráða börn séu tiltækir og aðgengilegir.
- 49) Við aðstæður þar sem um er að ræða misnotkun farandfólks í pólitískum tilgangi og til að koma í veg fyrir að þriðja land, eða óvinveittur aðili, sem er óháður ríki, beini spjótum sínum að tilteknu þjóðerni eða tilteknum flokkum ríkisborgara þriðju landa eða ríkisfangslausra einstaklinga, ætti aðildarríki að geta vikið frá málsmeðferð umsóknar um vernd, sem sett er fram í þessari reglugerð, með því að taka ákvörðun innan ramma málsmeðferðar við landamæri, eins og sett er fram í 44.–55. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1348 um efnishlið allra umsókna um alþjóðlega vernd. Virða ætti þær meginreglur og ábyrgðir sem settar eru fram í þeirri reglugerð. Framkvæmdarákvörðun ráðsins, sem heimilar aðildarríkinu að beita undanþágum ætti að tilgreina þá ríkisborgara þriðju landa eða ríkisfangslausa einstaklinga sem sæta misnotkun í pólitískum tilgangi. Við beitingu undanþága ætti að veita tilteknum flokkum ríkisborgara þriðju landa og ríkisfangslausra einstaklinga sem sætt hafa misnotkun í pólitískum tilgangi sérstaka athygli, einkum ólöggráða börnum yngri en 12 ára og aðstandendum þeirra og berskjölduðum einstaklingum með sérstakar þarfir varðandi málsmeðferð eða móttöku. Þessir hópar ættu því annaðhvort að vera undanskildir málsmeðferð við landamæri eða, ef niðurstaðan úr einstaklingsbundnu mati er sú að umsóknir þeirra séu líklega vel rökstuddar, málsmeðferðin ætti ekki lengur að eiga við um þá. Það er á valdi aðildarríkisins sem óskar eftir beitingu undanþágunnar að velja á milli þessara kosta. Valkosturinn sem tilgreindur er í beiðninni ætti að endurspeglast í framkvæmdarákvörðun ráðsins þar sem beiting þessarar undanþágu er heimilud. Rýmkun á gildissviði málsmeðferðar við landamæri við aðstæður þar sem um er að ræða misnotkun farandfólks í pólitískum tilgangi ætti ekki að hafa áhrif á forsendur og aðrar reglur sem gilda um skyldubundna málsmeðferð við landamæri samkvæmt reglugerð (ESB) 2024/1348. Ef aðildarríki hefur heimild til að rýmka gildissvið málsmeðferðar við landamæri ættu umsóknir sem eru teknar til meðferðar samkvæmt þeirri málsmeðferð ekki að teljast hluti af fullnægjandi getu skv. 48. gr. eða teljast með í árlegum hámarksfjölda skv. 51. gr. þeirrar reglugerðar.
- 50) Til að stöðja hlutaðeigandi aðildarríki við að veita ríkisborgurum þriðju landa og ríkisfangslausum einstaklingum, sem falla undir gildissvið þessarar reglugerðar, nauðsynlega aðstoð ættu fagstofnanir Sameinuðu þjóðanna, einkum flóttamannafulltrúi SP, og aðrar viðeigandi samstarfsstofnanir sem aðildarríkin fela sértæk verkefni, að hafa skilvirkan aðgang að landamærunum með þeim skilyrðum sem sett eru fram í tilskipun (ESB) 2024/1346 og reglugerð (ESB) 2024/1348. Flóttamannafulltrúi SP ætti að hafa aðgang að umsækjendum, þ.m.t. þeim sem eru við landamærin. Í þessu skyni ætti hlutaðeigandi aðildarríki að viðhalda samstarfi við þessar stofnanir.
- 51) Mæla ætti fyrir um sértækar reglur um neyðarástand sem einkennist af fjöldakomum og um óviðráðanleg atvik til að gera aðildarríkjum kleift að framlengja tímamörkin sem sett eru fram í reglugerð (ESB) 2024/1351, að uppfylltum ströngum skilyrðum ef ómögulegt er að fara að þessum tímamörkum í ljósi þessara óvenjulegu aðstæðna. Slík framlenging ætti samtímis að gilda um frestinn til að senda eða svara beiðnum um að taka einstakling í umsjá og tilkynningum um að taka beri aftur við einstaklingi, sem og um frestinn til að flytja umsækjanda til aðildarríkisins sem ber ábyrgð. Tímamörkin ætti að framlengja án tillits til þess hvort í þeirri reglugerð sé kveðið á um styttri tímamörk fyrir tilteknar aðstæður.
- 52) Til að tryggja skilvirkan aðgang að málsmeðferð fyrir veitingu alþjóðlegrar verndar þegar flutningur á sér ekki stað vegna viðvarandi neyðarástands sem einkennist af fjöldakomum eða óviðráðanlegum atvikum, eða ef aðildarríkið sem annast flutninginn framkvæmir hann ekki þegar umsækjandinn er tiltækur fyrir lögbær yfirvöld þess ríkis, ætti að setja hámarksfrest til að annast flutninginn til aðildarríkis sem stendur frammi fyrir slíkum aðstæðum. Þessi hámarksfrestur ætti ekki að vera lengri en eitt ár frá samþykki beiðninnar um að einstaklingur sé tekinn í umsjá, frá staðfestingu annars aðildarríkis á tilkynningu um að taka beri aftur við einstaklingi eða frá því að lokaákvörðun er tekin um kæru eða endurskoðun ákvörðunar um flutning, sem hefur áhrif til frestunar í samræmi við 3. mgr. 43. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351. Þessi hámarksfrestur hefur ekki áhrif á möguleikann á að framlengja frestinn, skv. 2. mgr. 46. gr. þeirrar reglugerðar, til að annast flutning.
- 53) Til að komast hjá því að samevrópska verndarkerfið verði óvirkt vegna fjöldakoma af slíkri stærðargráðu og umfangi að, jafnvel þótt aðildarríki hafi yfir að ráða vel undirbúna verndar-, móttöku- og endursendingarkerfi, veruleg hættu skapist á alvarlegum annmörkum í meðferð umsækjenda ef Sambandið sem heild tekur ekki á ástandinu ætti, við þessar sérstöku aðstæður, að vera unnt að fella niður skyldu viðkomandi aðildarríkis um að taka aftur við umsækjanda skv. 2. mgr. 16. gr. og 4. mgr. 38. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351. Til að tryggja að beiting slíkrar undanþágu leiði ekki til aukins álags á aðildarríkið sem stendur frammi fyrir slíku ástandi ætti sú undanþága þó aðeins að gilda afturvirk um umsóknir sem þegar hafa verið skráðar í því aðildarríki innan fjögurra mánaða fyrir dagsetninguna þegar framkvæmdarákvörðun ráðsins er samþykkt.
- 54) Ef hlutlægar aðstæður gefa ástæðu, í samræmi við reglugerð (ESB) 2024/1347, til að ætla að umsóknir um alþjóðlega vernd frá hópum umsækjenda frá tilteknu upprunalandi eða fyrrverandi föstu búsetulandi eða hluta þess lands, eða á grundvelli viðmiðana sem byggja á þeirri reglugerð, séu vel rökstuddar, er það bæði ákvörðunaryfirvöldum og viðkom-

andi umsækjendum í hag að ljúka athugun á efnishlið umsóknarinnar eins fljótt og auðið er og gera það kleift í neyðarástandi að veita alþjóðlega vernd með skjóttum og skilvirkum hætti.

- 55) Umsækjendur þeirra umsókna sem eru skoðaðar í tengslum við flýtimeðferðina sem kveðið er á um í þessari reglugerð njóta allra þeirra réttinda og trygginga sem umsækjendur eiga rétt á í samræmi við reglugerð (ESB) 2024/1348, þ.m.t. réttinn til upplýsinga og til raunhæfs úrræðis til að leita réttar síns.
- 56) Við beitingu tilmæla framkvæmdastjórnarinnar um flýtimeðferð ætti viðtal um efnishliðina ekki að fara fram, en ef vafi leikur á hvort umsækjandi tilheyrir þeim flokki eða flokkum einstaklinga sem eru tilgreindir í tilmælunum eða hvort ástæður til útilokunar eigi við, gæti slíkt viðtal verið nauðsynlegt. Í öllum tilvikum skal málsmeðferðin ekki vara lengur en í fjórar vikur frá þeim degi sem beiðnin er lögð fram. Ef aðildarríki hefur staðfest að umsækjandi sé ógn við innra öryggi ætti það aðildarríki að mega hætta við flýtimeðferð að því er varðar þann umsækjanda. Við slíkar aðstæður skal umsóknin tekin til meðferðar í samræmi við 36. og 40. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1348.
- 57) Umsækjendur þeirra umsókna sem eru skoðaðar í tengslum við flýtimeðferðina sem kveðið er á um í þessari reglugerð ættu, í samræmi við 29. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1348, að fá í hendur skjal sem vottar stöðu þeirra á tungumáli sem þeir skilja eða sem raunhæft er að ætla að þeir skilji.
- 58) Hafa má samráð við viðeigandi fagstofnanir Sambandsins, flóttamannafulltrúa Sameinuðu þjóðanna og aðra viðeigandi aðila á hinum ýmsu stigum flýtimeðferðarinnar.
- 59) Til að tryggja fullnægjandi viðbúnaðarstig vegna neyðarástands ættu aðildarríkin að fela í viðbragðsáætlunum sínum nauðsynlegar ráðstafanir til að bregðast við og leysa úr neyðarástandi, þ.m.t. nauðsynlegar ráðstafanir til að yfirstiga áskoranir í starfsemi samevrópska verndarkerfisins og til að vernda réttindi umsækjenda og einstaklinga sem njóta alþjóðlegrar verndar, ásamt því að stuðla að viðnámsþoli hlutaðeigandi aðildarríkis í framtíðinni. Aðildarríkin ættu einnig að nota öll úrræði sem tiltæk eru samkvæmt landslögum og lögum Sambandsins, þ.m.t. að nýta spától og snemmi-viðvörnartæki innan viðbúnaðar- og neyðarstjórnunarkerfis ESB á sviði fólksflutninga, sem kveðið er á um í tilmælum framkvæmdastjórnarinnar (ESB) 2020/1366⁽¹⁵⁾.
- 60) Með fyrirvara um það sem að framan greinir og þar sem við á ætti í neyðarástandi að virkja allan búnað í verkfærakistunni sem ætlaður er til að takast á við neyðarástandi, einkum fjárhagslegan og rekstrarlegan stuðning sem fagstofnanir Sambandsins, sjóðir Sambandsins og almannavarnakerfi Sambandsins geta veitt í samræmi við gildandi réttargerðir. Eftir það ætti framkvæmdastjórnin, á samstarfsvettvangi á tæknistigi um fólksflutninga, að tryggja samræmingu og upplýsingaskipti við aðra vettvanga sem skipta máli til að ná stjórn á neyðarástandinu, þ.m.t. viðbúnaðar- og neyðarstjórnunarnet ESB á sviði fólksflutninga (e. *EU Migration Preparedness and Crisis Management Network*) í samræmi við tilmæli (ESB) 2020/1366, og samþætt viðbragðskerfi til að bregðast við pólitísku neyðarástandi (e. *Integrated Political Crisis Response*).
- 61) Aðildarríki sem stendur frammi fyrir neyðarástandi eða óviðráðanlegum atvikum getur óskað eftir stuðningi frá Hælisstofnuninni, Landamæra- og strandgæslustofnun Evrópu eða Löggæslusamvinnustofnuninni í samræmi við umboð þeirra. Þar að auki og eins og við á getur Hælisstofnunin boðið fram aðstoð að eigin frumkvæði, í samræmi við d-lið 1. mgr. 16. gr. reglugerðar (ESB) 2021/2303, en Landamæra- og strandgæslustofnun Evrópu getur boðið fram aðstoð á sviði endursendingar í samræmi við 48., 50., 52. og 53. gr. reglugerðar (ESB) 2019/1896 í samráði við hlutaðeigandi aðildarríki og Löggæslusamvinnustofnunin getur boðið fram aðstoð í samræmi við 1. mgr. 6. gr. reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2016/794⁽¹⁶⁾.
- 62) Til að styðja aðildarríki sem taka að sér tilflutning sem samstöðuráðstöfun ætti að veita fjárstuðning úr fjárlögum Sambandsins, þ.m.t. úr þematengda sjóðnum eins og sett er fram í reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2021/1147⁽¹⁷⁾.
- 63) Þar eð aðildarríkin geta ekki fyllilega náð markmiðum þessarar reglugerðar, þ.e. að kveða á um nauðsynlega aðlögun reglna um málsmeðferð umsókna um vernd og, þar sem við á, um samstöðu til að tryggja að aðildarríki geti brugðist við neyðarástandi og óviðráðanlegum atvikum, á sviði stjórnunar verndarmála og fólksflutninga innan Sambandsins, og þeim verður betur náð á vettvangi Sambandsins, vegna þess hve aðgerðin er umfangsmikil og hefur víðtæk áhrif, er Sambandinu heimilt að samþykka ráðstafanir í samræmi við nálægðarregluna eins og kveðið er á um í 5. gr. sáttmálsins um Evrópusambandið. Í samræmi við meðalhöfsregluna, eins og hún er sett fram í þeirri grein, er ekki gengið lengra en nauðsyn krefur í þessari reglugerð til að ná þessum markmiðum.
- 64) Danmörk tekur, í samræmi við 1. og 2. gr. bókunar 22 um stöðu Danmerkur, sem fylgir með sáttmálanum um Evrópusambandið og sáttmálanum um starfshætti Evrópusambandsins, ekki þátt í samþykkt þessarar tilskipunar og er ekki bundin af henni eða beitingu hennar. Þar sem 12. og 13. gr. og 1.–6. gr., að því marki sem þær varða undanþágurnar í 12. og 13. gr. þessarar reglugerðar, fela í sér breytingar í skilningi 3. gr. samningsins milli Evrópubandalagsins og Konungsríkisins Danmerkur um viðmiðanir og fyrirkomulag við að ákvarða hvaða ríki skuli fara með beiðni um vernd sem lögð er fram í Danmörku eða í öðru aðildarríki Evrópusambandsins og um evrópska fingrafaragrunninn („Eurodac“) til að bera saman fingraför í því skyni að stuðla að skilvirkri beitingu Dyflinnarsamningsins⁽¹⁸⁾, skal Danmörk tilkynna framkvæmdastjórninni ákvörðun sína um hvort hún muni, eður ei, fella efni slíkra breytinga inn í landslög sín á sama tíma og þær eru samþykktar eða innan 30 daga eftir það.
- 65) Í samræmi við 1. og 2. gr. og 4. gr. a (1. mgr.) bókunar 21 um stöðu Breska konungsríkisins og Írlands að því er varðar svæði frelsis, öryggis og réttlætis, sem fylgir með sáttmálanum um Evrópusambandið og sáttmálanum um starfshætti Evrópusambandsins, og án þess að það hafi áhrif á 4. gr. þeirrar bókunar, tekur Írland ekki þátt í samþykkt þessarar reglugerðar og er ekki bundið af henni eða beitingu hennar.
- 66) Að því er Ísland og Noreg varðar teljast 12. og 13. gr. og 1.–6. gr., að því marki sem þær varða undanþágurnar í 12. og 13. gr. þessarar reglugerðar, vera ný löggjöf á sviði sem fellur undir efni viðauka við samninginn milli Evrópubandalagsins

og Lýðveldisins Íslands og Konungsríkisins Noregs um viðmiðanir og fyrirkomulag við að ákvarða hvaða ríki skuli fara með beiðni um vernd sem lögð er fram í aðildarríki eða á Íslandi eða í Noregi ⁽¹⁹⁾.

- 67) Að því er Sviss varðar teljast 12. og 13. gr. og 1.–6. gr., að því marki sem þær varða undanþágurnar í 12. og 13. gr. þessarar reglugerðar, vera lagalegar gerðir eða ráðstafanir sem breyta eða byggja á ákvæðum 1. gr. sammingsins milli Evrópubandalagsins og Svissneska ríkjasambandsins að því er varðar viðmiðanir og fyrirkomulag við að ákvarða hvaða ríki skuli fara með beiðni um vernd sem lögð er fram í aðildarríki eða í Sviss ⁽²⁰⁾.
- 68) Að því er Liechtenstein varðar teljast 12. og 13. gr. og 1.–6. gr., að því marki sem þær varða undanþágurnar í 12. og 13. gr. þessarar reglugerðar, vera lagalegar gerðir eða ráðstafanir sem breyta eða byggja á ákvæðum 1. gr. sammingsins milli Evrópubandalagsins og Svissneska ríkjasambandsins að því er varðar viðmiðanir og fyrirkomulag við að ákvarða hvaða ríki skuli fara með beiðni um vernd sem lögð er fram í aðildarríki eða í Sviss, sem vísad er til í 3. gr. bókunarinnar milli Evrópubandalagsins og Svissneska ríkjasambandsins um aðild Furstadæmisins Liechtenstein um samningnum milli Evrópubandalagsins og Svissneska ríkjasambandsins að því er varðar viðmiðanir og fyrirkomulag við að ákvarða hvaða ríki skuli fara með beiðni um vernd sem lögð er fram í aðildarríki eða Sviss ⁽²¹⁾,

SAMÞYKKT REGLUGERÐ ÞESSA:

I. KAFLI

ALMENN ÁKVÆÐI

1. gr.

Efni

1. Með þessari reglugerð er tekið á óvenjulegu neyðarástandi með tímabundnum ráðstöfunum, þ.m.t. misnotkun farandfólks í pólitískum tilgangi, og óviðráðanlegum atvikum á sviði fólksflutninga og verndarmála innan Sambandsins. Í henni er kveðið á um auknar samstöðu- og stuðningsráðstafanir sem byggja á reglugerð (ESB) 2024/1351, um leið og tryggð er sanngjörn skipting ábyrgðar, og um tímabundnar sértækar reglur sem víkja frá þeim sem settar eru fram í reglugerðum (ESB) 2024/1351 og (ESB) 2024/1348.

2. Tímabundnar ráðstafanir sem eru samþykktar samkvæmt þessari reglugerð skulu uppfylla kröfur um nauðsyn og meðalhóf, vera til þess fallnar að ná settum markmiðum og standa vörð um réttindi umsækjenda og þeirra sem njóta alþjóðlegrar verndar og samræmast skuldbindingum aðildarríkjanna samkvæmt sáttmálanum um grundvallarréttindi, alþjóðalögum og réttarreglum Sambandsins um vernd. Þessi reglugerð skal ekki hafa áhrif á grundvallarreglur og ábyrgðir sem settar eru fram í þeim lagagerðum sem heimilt er að víkja frá samkvæmt þessari reglugerð.

3. Ráðstöfunum sem eru samþykktar samkvæmt þessari reglugerð skal aðeins beitt að því marki sem brýna nauðsyn ber til vegna aðstæðna, tímabundið og með takmörkunum og einungis í undantekningartilvikum. Aðildarríki mega aðeins beita þeim ráðstöfunum sem kveðið er á um í IV. kafla, og notið góðs af þeim ráðstöfunum sem kveðið er á um í III. kafla, að fenginni beiðni og að því marki sem kveðið er á um í framkvæmdarákvörðun ráðsins sem um getur í 3. mgr. 4. gr., með fyrirvara um 5. mgr. 10. gr.

4. Að því er þessa reglugerð varðar merkir neyðarástand:

- a) óvenjulegar aðstæður sem einkennast af fjöldakomum ríkisborgara þriðju landa eða ríkisfangslausra einstaklinga til aðildarríkis á landi, í lofti eða á sjó, þ.m.t. einstaklinga sem hafa verið fluttir frá borði í kjölfar leitar- og björgunaraðgerða sem eru svo umfangsmiklar og þess eðlis, m.a. með tilliti til íbúafjölda, vergrar landsframleiðslu og landfræðilegra sérkenna aðildarríkisins, þ.m.t. stærðar yfirráðasvæðisins, að það gerir vel undirbúið verndar-, móttökukerfi, þ.m.t. barnaverndarþjónustu, og endursendingarkerfi óvirkt, þar á meðal vegna staðbundins eða svæðisbundins ástands, þannig að það gæti haft alvarlegar afleiðingar fyrir starfsemi samevrópska verndarkerfisins, eða
- b) aðstæður þar sem um er að ræða misnotkun farandfólks í pólitískum tilgangi þegar þriðja land eða óvinveittur aðili, sem er óháður ríki, hvetur til eða greiðir fyrir för ríkisborgara þriðju landa eða ríkisfangslausra einstaklinga að ytri landamærum eða til aðildarríkis, til að grafa undan stöðugleika í Sambandinu eða í aðildarríki og þar sem slíkar aðgerðir eru líklegar til að setja grundvallarhlutverk aðildarríkis í hættu, þ.m.t. að halda uppi lögum og reglu og vernd þjóðaröryggis.

Aðildarríkin geta farið fram á heimild til að beita þeim ráðstöfunum sem eru taldar upp í III. og IV. kafla, einkum ef fyrir hendi er óvænt, veruleg aukning á fjölda umsókna um alþjóðlega vernd á ytri landamærunum. Aðildarríki mega einungis beita undanþágunum, sem kveðið er á um í framkvæmdarákvörðun ráðsins sem um getur í 3. mgr. 4. gr., þegar um er að ræða misnotkun í pólitískum tilgangi að því er varðar ríkisborgara þriðju landa eða ríkisfangslausa einstaklinga sem sæta misnotkun í pólitískum tilgangi og sem eru annaðhvort handteknir eða finnast í námunda við ytri landamæri, þ.e. landamæri aðildarríkis á landi, þ.m.t. landamæri á ám og vötnum, landamæri á sjó og flugvellir ríkisins, hafnir við ár, sjó og vötn, að því tilskildu að þau séu ekki innri landamæri, í tengslum við óheimila för yfir landamæri á landi, á sjó eða í lofti, eða sem eru fluttir frá borði í kjölfar leitar- og björgunaraðgerða eða sem hafa gefið sig fram á landamærastöð.

5. Að því er varðar þessa reglugerð vísar „óviðráðanleg atvik“ til óeðlilegra og ófyrirsjáanlegra aðstæðna sem aðildarríki hefur enga stjórn á og sem ekki hefði verið hægt að komast hjá þrátt fyrir ýtrustu kostgæfni, sem koma í veg fyrir að aðildarríkið uppfylli skyldur sínar samkvæmt reglugerð (ESB) 2024/1351.

II. KAFLI STJÓRNARHÆTTIR

2. gr.

Rökstudd beiðni aðildarríkis

- Ef aðildarríki telur sig vera í neyðarástandi eða aðstæðum þar sem um óviðráðanleg atvik er að ræða getur það, í ljósi þessara óvenjulegu aðstæðna, lagt fram rökstudda beiðni til framkvæmdastjórnarinnar til að njóta góðs af samstöðuráðstöfunum sem gera það kleift að bregðast við þessum aðstæðum á tilhlýðilegan hátt og mögulega að víkja frá viðeigandi reglum um málsmeðferð umsóknar um vernd, á sama tíma og það tryggir að grundvallarréttindi umsækjanda séu virt.
- Rökstudd beiðni, eins og um getur í 1. mgr., skal fela í sér:
 - lýsingu á:
 - því hvernig verndar- og móttökukerfi aðildarríkisins, þ.m.t. barnaverndarþjónusta, er orðið óvirkt vegna neyðarástandsins eins og um getur í a-lið 4. mgr. 1. gr., ásamt þeim ráðstöfunum sem gerðar hafa verið fram að þessu til að takast á við ástandið og rökstuðningi fyrir því að kerfið geti ekki tekist á við aðstæðurnar, þótt vel undirbúið sé og þrátt fyrir þær ráðstafanir sem þegar hafa verið gerðar, eða
 - því hvernig aðildarríkið stendur frammi fyrir misnotkun í pólitískum tilgangi, eins og um getur í b-lið 4. mgr. 1. gr., sem stofnar grundvallarhlutverki þess í hættu, þ.m.t. að halda uppi lögum og reglu eða standa vörð um þjóðaröryggi þess, eða
 - því hvernig aðildarríkið stendur frammi fyrir óeðlilegum og ófyrirsjáanlegum aðstæðum sem það hefur enga stjórn á og gæti ekki forðast afleiðingar þeirra þrátt fyrir ýtrustu kostgæfni, og hvernig þessi óviðráðanlegu atvik koma í veg fyrir að aðildarríkið geti uppfyllt skuldbindingar sínar, sem mælt er fyrir um í 27. gr., 45. gr. (1. mgr.) og 51. gr. (2. mgr.) reglugerðar (ESB) 2024/1348 og í 39., 40., 41. og 46. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351,
 - ef við á, tegund og umfang þeirra samstöðuráðstafana sem kveðið er á um í 1. mgr. 8. gr., sem aðildarríkið telur nauðsynlegar,
 - ef við á, þær undanþágur sem kveðið er á um í 10.–13. gr., sem aðildarríkið telur nauðsynlegar og
 - ef aðildarríkið óskar eftir því að beita undanþágunni sem kveðið er á um í 6. mgr. 11. gr., upplýsingar um hvort það hyggist kveða á um útilokun tiltekinna flokka umsækjanda, eins og um getur í a- eða b-lið 7. mgr. þeirrar greinar, eða stöðvun málsmeðferðar við landamæri fyrir tiltekna flokka umsækjanda í kjölfar mats í hverju tilviki fyrir sig, eins og kveðið er á um í 9. mgr. þeirrar greinar.

3. gr.

Framkvæmdarákvörðun framkvæmdastjórnarinnar um ákvörðun á neyðarástandi eða óviðráðanlegum atvikum

- Eftir að rökstudd beiðni, eins og um getur í 2. gr., hefur verið lögð fram skal framkvæmdastjórnin, í nánu samstarfi við aðildarríkið sem leggur fram beiðnina og í samráði við viðeigandi fagstofnanir Sambandsins og alþjóðastofnanir, einkum flóttamannafulltrúa Sameinuðu þjóðanna og Alþjóðastofnunina um fólksflutninga, meta ástandið eins skjótt og auðið er og, ef skilyrðin sem sett eru fram í 1. gr. eru uppfyllt, samþykkja framkvæmdarákvörðun eins og um getur í 8. mgr. þessarar greinar.
- Framkvæmdastjórnin getur einnig samþykkt tilmæli um beitingu flýtimeðferðar til að veita tilteknum flokkum umsækjenda alþjóðlega vernd, eins og um getur í 14. gr.
- Framkvæmdastjórnin skal tafarlaust tilkynna Evrópuþinginu, ráðinu og aðildarríkjunum að hún sé að vinna mat, eins og um getur í 1. mgr.
- Við mat á því hvort aðildarríki standi frammi fyrir misnotkun farandfólks í pólitískum tilgangi, eins og um getur í b-lið 4. mgr. 1. gr. þessarar reglugerðar, skal framkvæmdastjórnin m.a. meta eftirfarandi:
 - hvort þriðja land eða óvinveittur aðili, sem er óháður ríki, greiði fyrir för ríkisborgara þriðju landa eða ríkisfangslausra einstaklinga inn í Sambandið,
 - hvort upplýsingarnar sem aðildarríkið hefur lagt fram sýni með fullnægjandi hætti fram á að allar aðgerðir sem falla undir a-lið hafi það að markmiði að grafa undan stöðugleika í Sambandinu eða í hlutaðeigandi aðildarríki,
 - hvort fyrir hendi sé óvænt, veruleg aukning á fjölda umsókna um alþjóðlega vernd á ytri landamærunum eða í hlutaðeigandi aðildarríki miðað við meðalfjölda umsókna,
 - hvort ekki sé hægt að bregðast með fullnægjandi hætti við afleiðingunum af misnotkun farandfólks í pólitískum tilgangi á fólksflutninga- og verndarkerfi hlutaðeigandi aðildarríkis með þeim ráðstöfunum sem er að finna í verkfærakistunni í samræmi við 3. mgr. 6. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351.
- Framkvæmdastjórnin skal ákvarða hvort skilyrðin að því er varðar ástandið sem aðildarríki stendur frammi fyrir, eins og sett er fram í 1. gr., séu uppfyllt, að teknu tilliti til rökstuddu beiðninnar, eins og um getur í 2. gr. og í ljósi framlagðra upplýsinga og vísanna sem varða hlutaðeigandi aðildarríki, sem um getur í 9. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351. Framkvæmdastjórnin skal meta upplýsingarnar í rökstuddu beiðninni með hliðsjón af ástandinu í hlutaðeigandi aðildarríki á næstliðnum tveimur mánuðum og í samanburði við ástandið í Sambandinu í heild.
- Framkvæmdastjórnin skal einkum ákvarða:

- a) hvort verndarkerfi, móttökukerfi, þ.m.t. barnaverndarþjónusta, eða fólksflutningakerfi aðildarríkisins sem leggur fram beiðnina, þótt vel undirbúið sé og þrátt fyrir þær ráðstafanir sem þegar hafa verið gerðar, sé orðið óvirkt vegna fjöldakomu ríkisborgara þriðju landa eða ríkisfangslausra einstaklinga, sem veldur því að aðildarríkið getur ekki brugðist við ástandinu og hvort alvarlegar afleiðingar geti hlotist af fyrir starfsemi samevrópska verndarkerfisins,
- b) hvort aðildarríkið standi frammi fyrir misnotkun á farandfólki í pólitískum tilgangi, eins og um getur í b-lið 4. mgr. 1. gr., sem bregðast þurfi við með nauðsynlegri og hóflegri notkun þeirra ráðstafana sem settar eru fram í þessari reglugerð,
- c) hvort aðildarríkið standi frammi fyrir óeðlilegum og ófyrirsjáanlegum aðstæðum sem það hefur enga stjórn á þrátt fyrir yrustu kostgæfni, og hvernig slíkar aðstæður vegna óviðráðanlegra atvika koma í veg fyrir að það geti uppfyllt skuldbindingar sínar, sem settar eru fram í 27. gr., 51. gr. (2. mgr.) og 60. gr. (1. mgr.) reglugerðar (ESB) 2024/1348 og í 39., 40., 41. og 46. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351.

7. Þegar framkvæmdaákvörðun er samþykkt, eins og um getur í 8. mgr. þessarar greinar, skal framkvæmdastjórnin tilgreina af hverju ekki er hægt að bregðast með fullnægjandi hætti við misnotkun farandfólks í pólitískum tilgangi með þeim ráðstöfunum sem settar eru fram í verkfærakistunni í samræmi við 3. mgr. 6. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351.

8. Ef framkvæmdastjórnin ákvarðar, skv. 5. mgr. þessarar greinar, að matið sem um getur í 1. mgr. sýni fram á að skilyrðin sem sett eru fram í 1. gr. séu fyrir hendi, að teknu tilliti til rökstuddu beiðninnar eins og um getur í 2. gr. og í ljósi upplýsinganna sem veittar eru og vísanna sem varða hlutaðeigandi aðildarríki, sem um getur í 9. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351, skal framkvæmdastjórnin samþykkja, án tafar og hvað sem öðru líður eigi síðar en tveimur vikum frá framlagningu rökstuddu beiðninnar, sem um getur í 2. gr. þessarar reglugerðar, framkvæmdarákvörðun sem sker úr um það hvort aðildarríkið sem leggur fram beiðni sé í neyðarástandi, eins og um getur í a- eða b-lið 4. mgr. 1. gr. þessarar gerðar, eða hvort um óviðráðanleg atvik sé að ræða. Framkvæmdastjórnin skal senda Evrópuþinginu og ráðinu framkvæmdarákvörðunina.

4. gr.

Tillaga framkvæmdastjórnarinnar og framkvæmdarákvörðun ráðsins um að heimila undanþágur og um að koma á samstöðuráðstöfunum

1. Samtímis því að framkvæmdarákvörðun framkvæmdastjórnarinnar, sem um getur í 3. gr., er samþykkt skal framkvæmdastjórnin, eftir því sem við á, leggja fram tillögu að framkvæmdaákvörðun ráðsins. Framkvæmdastjórnin skal tafarlaust tilkynna Evrópuþinginu um þá tillögu.

2. Tillaga framkvæmdastjórnarinnar að framkvæmdarákvörðun ráðsins, sem um getur í 1. mgr., skal tryggja að meginreglurnar um nauðsyn og meðalhóf séu virtar og hún skal innihalda:

- a) eftir því sem við á, þær sérstöku undanþágur sem um getur í 10.–13. gr., sem aðildarríkinu ætti að vera heimilt að beita,
- b) eftir því sem við á, þegar aðildarríki stendur frammi fyrir neyðarástandi, drög að samstöðuviðbragðsáætlun, að höfðu samráði við aðildarríkið, sem tryggir framlagsaðildarríkjum fullt svigrúm til að velja á milli tegunda samstöðuráðstafana og sem felur í sér:
 - i. eftir því sem við á, heildarfjárhæð framlaga vegna tilflutnings sem þörf er á til að takast á við neyðarástandið,
 - ii. eftir því sem við á, aðrar viðeigandi samstöðuráðstafanir sem um getur í b- og c-lið 1. mgr. 8. gr. og umfang þeirra ráðstafana sem þörf er á til að takast á við neyðarástandið,
 - iii. eftir atvikum, heildarfjöldi samstöðuráðstafana sem verða nýttar úr tiltækum skuldbindingaloförðum í árlega samstöðusamlaginu,
 - iv. ef tiltæk skuldbindingaloförð í árlega samstöðusamlaginu uppfylla ekki þarfirnar sem tilgreindar eru í i. og ii. undirlit þessa liðar skal í samstöðuviðbragðsáætluninni einnig fastsetja þau viðbótarskuldbindingarloforð sem þarf til að mæta slíkum þörfum, og
 - v. leiðbeinandi framlög hvers aðildarríkis til að leggja fram sanngjarna hlutdeild sína, reiknuð út í samræmi við viðmiðunarlykilinn sem settur er fram í 66. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351, og
- c) ef aðildarríki stendur frammi fyrir neyðarástandi, eins og um getur í b-lið 4. mgr. 1. gr., auðkenningu á ríkisborgurum þriðju landa eða ríkisfangslausum einstaklingum sem ástandið hefur áhrif á.

Þegar samstöðupörf aðildarríkisins er sett fram skal framkvæmdastjórnin taka tillit til þess hvort aðildarríkið sé þegar aðildarríki sem nýtur góðs af skv. 58. og 59. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351.

Ef aðildarríkið telur, í rökstuddu beiðninni sem um getur í 2. gr., að tilflutningur sé helsta eða eina samstöðuráðstöfunin til að takast á við ástandið skal framkvæmdastjórnin taka tillit til þess í tillögu sinni að framkvæmdarákvörðun ráðsins, með fyrirvara um ákvörðunarrétt framlagsaðildarríkja til að velja á milli tegunda samstöðuráðstafana.

3. Ráðið skal meta tillögu framkvæmdastjórnarinnar að framkvæmdaákvörðun ráðsins, eins og um getur í 1. mgr., og samþykkja framkvæmdaákvörðun innan tveggja vikna frá móttöku þeirrar tillögu sem heimilar aðildarríkinu að beita þeim undanþágum sem kveðið er á um í 10.–13. gr. og koma á fót samstöðuviðbragðsáætlun eins og um getur í b-lið 2. mgr. þessarar greinar, þ.m.t. þær samstöðuráðstafanir sem geta komið aðildarríkinu til góða við að takast á við ástandið.

4. Þegar framkvæmdastjórnin samþykkir tillögu að framkvæmdarákvörðun ráðsins, eins og um getur í 1. mgr., getur hún, eftir því sem við á, samþykkt tilmæli um að flýtleiðferð verði beitt til að veita tilteknum flokkum umsækjenda alþjóðlega vernd, eins og um getur í 14. gr.

5. Framkvæmdarákvörðun ráðsins skal tryggja að meginreglurnar um nauðsyn og meðalhóf séu virtar, tilgreina grundvöllinn sem hún byggist á og ákveða frá hvaða degi megi beita undanþágunum sem mælt er fyrir um í 10.–13. gr., ásamt frestinum til að beita þeim í samræmi við 5. gr. Í framkvæmdarákvörðun ráðsins skal:

- a) eftir því sem við á, tilgreina þær sérstöku undanþágur, sem um getur í 10.–13. gr., sem hlutaðeigandi aðildarríki hefur heimild til að beita,
- b) eftir því sem við á, koma á fót samstöðuviðbragðsáætlun sem felur í sér:
 - i. heildarfjárhæð framlaga vegna tilflutninga sem þarf til að takast á við neyðarástandið að teknu fullu tilliti til mats framkvæmdastjórnarinnar,
 - ii. aðrar viðeigandi samstöðuráðstafanir sem um getur í b- og c-lið 1. mgr. 8. gr. og umfang slíkra ráðstafana sem þarf til að takast á við neyðarástandið,
 - iii. heildarfjöldi samstöðuráðstafana sem nýta skal úr árlega samstöðusamlaginu,
 - iv. viðbótarskuldbindingarloforð sem þarf til að mæta þörfum til að takast á við neyðarástandið, ef fyrirbyggjandi skuldbindingarloforð í árlega samstöðusamlaginu duga ekki til,
 - v. sérstök framlög hvers aðildarríkis sem það hefur gefið skuldbindingarloforð um samkvæmt skyldubundinni sanngjarnri hlutdeild, sem er reiknaður út í samræmi við viðmiðunarlykilinn sem settur er fram í 66. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351,
- c) ef hlutaðeigandi aðildarríki stendur frammi fyrir neyðarástandi, eins og um getur í b-lið 4. mgr. 1. gr., auðkenna ríkisborgara þriðju landa eða ríkisfangslausra einstaklinga sem ástandið hefur áhrif á.

Ráðið skal tafarlaust senda Evrópuþinginu og framkvæmdastjórninni framkvæmdarákvörðunina.

5. gr.

Tímalengd

1. Með fyrirvara um 3. mgr. þessarar greinar skal fresturinn til að beita undanþágum og samstöðuráðstöfunum sem settar eru fram í framkvæmdarákvörðun ráðsins, eins og um getur í 3. mgr. 4. gr., vera þrjú mánuðir. Ef ákvörðunin er ekki felld úr gildi skv. 3. mgr. 6. gr. er heimilt að framlengja frestinn einu sinni um þrjú mánuði þegar staðfesting frá framkvæmdastjórninni liggur fyrir um að neyðarástand eða óviðráðanleg atvik séu viðvarandi.

2. Við lok tímabilsins sem um getur í 1. mgr. og að beiðni hlutaðeigandi aðildarríkis getur framkvæmdastjórnin lagt fram tillögu að nýrri framkvæmdarákvörðun ráðsins um að breyta eða framlengja sérstöku undanþágurnar eða samstöðuviðbragðs-áætlunina, sem um getur í 5. mgr. 4. gr., um allt að þrjú mánuði. Ef ákvörðunin er ekki felld úr gildi skv. 3. mgr. 6. gr. er heimilt að framlengja frestinn einu sinni um þrjú mánuði þegar staðfesting frá framkvæmdastjórninni liggur fyrir um að neyðarástand eða óviðráðanleg atvik séu viðvarandi. Ákvæði 3. og 5. mgr. 4. gr. gilda.

3. Aðildarríkið sem stendur frammi fyrir neyðarástandi eða óviðráðanlegu ástandi skal ekki beita 10.–13. gr. lengur en bráðnauðsynlegt er til að ráða bót á ástandinu og, hvað sem öðru líður, ekki lengur en fresturinn sem settur er fram í framkvæmdarákvörðun ráðsins, sem um getur í 3. mgr. 4. gr. Heildartími beitingar ráðstafananna skal ekki vera lengri en sem nemur lengd neyðarástandsins eða óviðráðanlegu atvikanna og að hámarki 12 mánuðir.

6. gr.

Vöktun

1. Framkvæmdastjórnin og ráðið skulu stöðugt fylgjast með því hvort neyðarástand eða óviðráðanleg atvik, sem tilgreind eru í framkvæmdarákvörðun framkvæmdastjórnarinnar eins og um getur í 8. mgr. 3. gr., séu viðvarandi.

2. Framkvæmdastjórnin skal leggja sérstaka áherslu á að tryggja að grundvallarréttindi og mannúðarviðmið séu virt og getur farið fram á að Hælisstofnunin hefji sértæka vöktun skv. 2. mgr. 15. gr. reglugerðar (ESB) 2021/2303.

3. Telji framkvæmdastjórnin að aðstæðurnar, sem leiddu til þess að ákvarðað var að um neyðarástand eða óviðráðanleg atvik væri að ræða, séu ekki lengur fyrir hendi skal hún leggja til að framkvæmdarákvörðun ráðsins, sem um getur í 3. mgr. 4. gr., verði felld niður. Telji framkvæmdastjórnin það viðeigandi á grundvelli viðeigandi upplýsinga skal hún leggja til að ný framkvæmdarákvörðun ráðsins verði samþykkt, þar sem heimiluð er breyting eða framlenging ráðstafananna eins og sett er fram í samræmi við 2. mgr. 5. gr.

4. Framkvæmdastjórnin skal, á þriggja mánaða fresti eftir gildistöku framkvæmdarákvörðunar ráðsins eins og um getur í 3. mgr. 4. gr., senda skýrslu til Evrópuþingsins og ráðsins um beitingu þeirrar ákvörðunar, einkum um skilvirkni ráðstafana sem gerðar hafa verið til að greiða úr neyðarástandi eða óviðráðanlegum atvikum, og skal hún ákvarða hvort ástandið sé viðvarandi og hvort ráðstafanir séu áfram nauðsynlegar og hóflegar.

7. gr.

Samræmingaraðili ESB á sviði samstöðu

Samræmingaraðili ESB á sviði samstöðu, eins og ákvarðað er í 15. og 60. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351, skal, til viðbótar við verkefni sem talin eru í þessum greinum:

- a) styðja við tilflutninga frá hlutaðeigandi aðildarríki til framlagsaðildarríkis samkvæmt þessari reglugerð,
- b) stuðla að því að viðbúnaður, samvinna og álagsþol á sviði verndarmála og fólksflutninga verði ríkjandi samfélagsþáttur í aðildarríkjunum m.a. með því að miðla bestu starfsvenjum.

Í því skyni skal samræmingaraðili ESB á sviði samstöðu fá upplýsingar frá neti viðbúnaðar- og neyðarstjórnunarkerfis ESB á sviði fólksflutninga innan ramma viðeigandi stiga viðbúnaðar- og neyðarástandsáætlunarinnar vegna fólksflutninga samkvæmt tilmælum (ESB) 2020/1366 í upprunalegri útgáfu.

Samræmingaraðili ESB á sviði samstöðu skal senda frá sér tilkynningu, á tveggja vikna fresti, um stöðu framkvæmdar og hvernig tilhögun tilflutninga er að virka. Þessa tilkynningu skal senda til Evrópuþingsins og ráðsins.

III. KAFLI

SAMSTÖÐURÁÐSTAFANIR SEM GILDA Í NEYÐARÁSTANDI

8. gr.

Samstöðu- og stuðningsráðstafanir í neyðarástandi

1. Aðildarríki sem stendur frammi fyrir neyðarástandi getur, í rökstuddri beiðni sem um getur í 2. gr., óskað eftir eftirfarandi tegundum framlaga:

- tilflutningi, sem skal fara fram samkvæmt málsferðunum sem settar eru fram í 67. og 68. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351:
 - umsækjenda um alþjóðlega vernd,
 - ef hlutaðeigandi framlagsaðildarríki og aðildarríki sem nýtur góðs af samstöðuframlögum hafa gert tvíhliða samkomulag um það, einstaklinga sem njóta alþjóðlegrar verndar, sem fengið hafa slíka vernd innan við þremur árum áður en framkvæmdargerð ráðsins var samþykkt,
- fjárframlögum sem eru ætluð til aðgerða sem eru mikilvægar til að takast á við neyðarástandið í hlutaðeigandi aðildarríki eða í viðkomandi þriðju löndum, með fullri virðingu fyrir mannréttindum, sem önnur aðildarríki skulu leggja til skv. 64. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351,
- öðrum samstöðurádstöfnum eins og um getur í c-lið 2. mgr. 56. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351, sem eru sérstaklega nauðsynlegar til að takast á við neyðarástandið og í samræmi við 2. og 3. mgr. 65. gr. þeirrar reglugerðar, en slíkar ráðstafanir skulu teljast fjárhagsleg samstaða og raunverulegt virði þeirra ákvarðað á grundvelli hlutlægra viðmiðana.

2. Við framkvæmd tilflutninga, sem um getur í a-lið 1. mgr. þessarar greinar, skulu aðildarríki veita tilflutningi einstaklinga í viðkvæmri stöðu forgang í samræmi við 60. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351.

9. gr.

Ábyrgðarjöfnun

1. Ef viðbótarskuldbindingarloforð vegna tilflutninga sem sett eru fram í framkvæmdarákvörðun ráðsins, sem um getur í 3. mgr. 4. gr. og skuldbindingarloforðin sem eru tiltæk í árlega samstöðusamlaginu eru undir þeim tilflutningsþörfum sem tilgreindar eru í þeirri framkvæmdarákvörðun ráðsins:

- skulu framlagsaðildarríki bera ábyrgð á allt að 100% af tilflutningsþörfum sem eru tilgreindar í samstöðuviðbragðsáætluninni, sem komið er á með framkvæmdarákvörðun ráðsins, vegna umsókna um alþjóðlega vernd sem ákvarðað hefur verið að aðildarríkið sem stendur frammi fyrir neyðarástandi sé ábyrgt fyrir,
- þegar a-lið þessarar undirgreinar er beitt og ef nauðsyn krefur skulu framlagsaðildarríki taka ábyrgð umfram sanngjarna hlutdeild sína, þrátt fyrir 7. mgr. 63. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351,
- þegar a- og b-lið þessarar undirgreinar er beitt gilda 6., 8. og 9. mgr. 63. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351, að breyttu breytanda.

Ef tilskipun 2001/55/EB er virkjuð í tengslum við sömu aðstæður, eins og um getur í a-lið 4. mgr. 1. gr., og aðildarríkin samþykkja á sömu stundu að beita ekki 11. gr. þeirrar tilskipunar á skyldubundin jöfnun samkvæmt þessari grein ekki við. Ef framkvæmdarákvörðun ráðsins, sem um getur í 3. mgr. 4. gr., heimilar hlutaðeigandi aðildarríki að beita 13. gr. á skyldubundin jöfnun samkvæmt þessari grein ekki við.

2. Ef beiting 1. mgr. þessarar greinar nægir ekki til að ná yfir 100% af þeim tilflutningsþörfum sem eru tilgreindar í framkvæmdarákvörðun ráðsins, sem um getur í 3. mgr. 4. gr., skal ESB-samstarfsvettvangur háttsettra embættismanna um samstöðu kallaður saman að nýju sem fyrst, í samræmi við 4. mgr. 13. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351, og samkvæmt þeirri málsmeðferð sem sett er fram í 57. gr. þeirrar reglugerðar.

3. Aðildarríki sem nýtur góðs af getur farið fram á að önnur aðildarríki taki yfir ábyrgð á meðferð umsókna um alþjóðlega vernd, sem ákveðið hefur verið að aðildarríkið sem nýtur góðs af beri ábyrgð á, í stað tilflutninga í samræmi við málsmeðferðina sem sett er fram í 69. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351.

4. Ef framlagsaðildarríki hefur tekið við ábyrgð á umsóknum umfram sanngjarna hlutdeild sína í samræmi við b-lið 1. mgr. þessarar greinar eða 13. gr. skal það eiga rétt á:

- að minnka sanngjarna hlutdeild sína hlutfallslega að því er varðar síðari samstöðuframlög í væntanlegu árlegu hringrásarferli samkvæmt reglugerð (ESB) 2024/1351, sem nemur þeim fjölda umsókna sem það aðildarríki tók til meðferðar umfram sanngjarnan hlut sinn á fimm ára tímabili,
- að minnka sanngjarna hlutdeild sína að því er varðar síðari samstöðuframlög sem sett eru fram í framkvæmdarákvörðun ráðsins, sem er samþykkt skv. 3. mgr. 4. gr., sem nemur þeim fjölda umsókna sem það aðildarríki tók til meðferðar umfram sanngjarna hlutdeild sína, en einungis er hægt að fara fram á slíka minnkun innan fimm ára frá

þeim degi þegar framkvæmdarákvörðun ráðsins, sem leiddi til þess að aðildarríki fór yfir sanngjarna hlutdeild sína, er ekki lengur í gildi.

5. Hyggist aðildarríki nýta sér þann möguleika sem kveðið er á um í 4. mgr. skal það tilkynna framkvæmdastjórninni um það. Tilkynningin skal innihalda þann fjölda umsókna sem aðildarríkið tók ábyrgð á umfram sanngjarna hlutdeild sína og fyrirhugaða minnkun í væntanlegu árlegu hringrásarferli samkvæmt reglugerð (ESB) 2024/1351 eða við framkvæmd framkvæmdarákvörðunar ráðsins, sem samþykkt var skv. 3. mgr. 4. gr.

Ef framkvæmdastjórnin staðfestir, að lokinni skoðun sinni á tilkynningunni sem um getur í fyrstu undirgrein, að framlag hlutaðeigandi aðildarríkis sé umfram sanngjarna hlutdeild þess skal framkvæmdastjórnin, með framkvæmdargerð, heimila hlutaðeigandi aðildarríki að minnka sanngjarna hlutdeild sína sem nemur þeim fjölda umsókna sem það aðildarríki tók ábyrgð á umfram sanngjarna hlutdeild sína, samkvæmt væntanlegu árlegu hringrásarferli samkvæmt reglugerð (ESB) 2024/1351, eða við framkvæmd framkvæmdarákvörðunar ráðsins sem samþykkt var skv. 3. mgr. 4. gr. innan þess tímabils sem um getur í b-lið 4. mgr. þessarar greinar, til að styðja annað aðildarríki eða þegar gerð er krafa um ábyrgðarjöfnun skv. b-lið 1. mgr. þessarar greinar.

6. Ef ekki er hægt að mæta samstöðuþörfum annarra aðildarríkja, þ.e. aðildarríkja sem njóta góðs af skv. 58. eða 59. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351, vegna þess að aðildarríkið sem stendur frammi fyrir neyðarástandi hefur nýtt sér skuldbindingarloforðin sem eru tiltæk í árlega samstöðusamlaginu skv. b-lið 5. mgr. 4. gr. þessarar greinar, skal ESB-samstarfsvettvangur háttsettra embættismanna um samstöðu kallaður saman að nýju sem fyrst í samræmi við 13. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351 og samkvæmt þeirri málsmeðferð sem sett er fram í 57. gr. þeirrar reglugerðar.

7. Ef annað aðildarríki telur sig vera undir miklu álagi af völdum fólksflutninga eða stendur frammi fyrir verulega miklum fólksflutningum í skilningi 24. og 25. liðar 2. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351, eða stendur frammi fyrir neyðarástandi, sem eru í framkvæmdarákvörðun ráðsins eins og um getur í 3. mgr. 4. gr., getur hlutaðeigandi aðildarríki óskað eftir samstöðuráðstöfunum, skerðingu á samstöðuframlögum þess að fullu eða að hluta til í samræmi við fyrrnefnda reglugerð, eða samstöðu- og stuðningsráðstöfunum í samræmi við þessa reglugerð.

Við mat á rökstuddri beiðni aðildarríkisins, eins og um getur í 2. gr. þessarar reglugerðar, skal framkvæmdastjórnin einnig taka tillit til þess hvort það aðildarríki hafi tekið ábyrgð á meðferð umsókna um alþjóðlega vernd umfram sanngjarna hlutdeild sína, til viðbótar við upplýsingarnar sem settar eru fram í 9. og 10. gr. reglugerðar 2024/1351.

IV. KAFLI UNDANÞÁGUR

10. gr.

Skráning umsókna um alþjóðlega vernd í neyðarástandi eða aðstæðum þar sem um óviðráðanleg atvik er að ræða

1. Í neyðarástandi eða aðstæðum þar sem um óviðráðanleg atvik er að ræða getur aðildarríkið sem stendur frammi fyrir slíku ástandi skráð umsóknir sem lagðar eru fram innan þess tímabils sem þessari málsgrein er beitt eigi síðar en fjórum vikum eftir að þessar umsóknir eru lagðar fram, þrátt fyrir 27. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1348,

2. Við beitingu 1. mgr. skal hlutaðeigandi aðildarríki forgangsraða skráningu umsókna einstaklinga með sérstakar þarfir varðandi móttöku, eins og skilgreint er í tilskipun (ESB) 2024/1346, og ólöggráða barna og aðstandenda þeirra.

3. Við beitingu 1. mgr. geta aðildarríkin forgangsraðað skráningu umsókna sem eru líklegar til að vera vel rökstuddar.

4. Þegar neyðarástand ríkir, eins og um getur í a-lið 4. mgr. 1. gr., er einungis heimilt að beita undanþágunni sem um getur í 1. mgr. þessarar greinar á því tímabili sem sett er fram í upphaflegri framkvæmdarákvörðun ráðsins, sem um getur í 3. mgr. 4. gr., en ekki á meðan á síðari framlengingu hennar stendur skv. 1. eða 2. mgr. 5. gr.

5. Í samræmi við 3. gr. tilskipunar (ESB) 2024/1346 og reglugerð (ESB) 2024/1348 skulu aðildarríki tryggja að umsækjendur hafi aðgang að og geti nýtt réttar síns samkvæmt þessum gerningum á skilvirkan hátt um leið og þeir leggja fram umsókn, án tillits til þess hvenær skráningin fer fram. Hlutaðeigandi aðildarríki skal með viðeigandi hætti tilkynna ríkisborgurum þriðju landa eða ríkisfangslausum einstaklingum, á tungumáli sem þeir skilja eða sem raunhæft er að ætla að þeir skilji, um þá ráðstöfun sem beitt er, staðsetningu skráningarstaða, þ.m.t. landamærastöðvar, sem eru aðgengilegir fyrir skráningu og framlagningu umsókna um alþjóðlega vernd og hversu lengi ráðstöfunin gildir.

6. Þegar aðildarríki leggur fram rökstudda beiðni, eins og um getur í 1. mgr. 2. gr., getur það tilkynnt framkvæmdastjórninni um að það telji nauðsynlegt að beita undanþágunni, sem um getur í 1. mgr. þessarar greinar, áður en það hefur heimild til þess í framkvæmdarákvörðun ráðsins, eins og um getur í 3. mgr. 4. gr., og tilgreint nákvæmar ástæður þess að þörf sé á tafarlausum aðgerðum.

Í slíku tilviki getur hlutaðeigandi aðildarríki beitt undanþágunni, sem um getur í 1. mgr. þessarar greinar, í allt að 10 daga frá deginum eftir að beiðnin er lögð fram nema framkvæmdarákvörðun ráðsins, eins og um getur í 3. mgr. 4. gr., heimili hlutaðeigandi aðildarríki að halda áfram að beita þeirri undanþágu.

7. Framlenging skráningarfrests umsókna um alþjóðlega vernd er með fyrirvara um skyldurnar um að virða fresti sem settir eru fram í b-lið 1. mgr. 15. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1358.

11. gr.

Ráðstafanir sem gilda um málsmeðferð umsóknar um vernd í neyðarástandi eða aðstæðum þar sem um óviðráðanleg atvik er að ræða

1. Í neyðarástandi eða aðstæðum þar sem um óviðráðanleg atvik er að ræða geta aðildarríki, að því er varðar umsóknir sem lagðar eru fram innan þess tímabils sem þessari málsgrein er beitt, vikið frá 2. mgr. 51. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1348 með því að framlengja hámarkstíma málsmeðferðar við landamæri vegna meðferðar umsókna, sem tilgreindur er í þeirri grein, um sex vikur að hámarki. Það tímabil skal ekki nýtt sem viðbót við tímabilið sem um getur í þriðju undirgrein 2. mgr. 51. gr. þeirrar reglugerðar.
 2. Í neyðarástandi, eins og um getur í a-lið 4. mgr. 1. gr., eða aðstæðum þar sem um óviðráðanleg atvik er að ræða er ekki hægt að krefjast þess að aðildarríki, þrátt fyrir 1. mgr. 45. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1348, taki, við málsmeðferð við landamæri, til meðferðar umsókn sem umsækjendur sem um getur í j-lið 1. mgr. 42. gr. þeirrar reglugerðar leggja fram, ef ráðstafanirnar í viðbragðsáætlun hlutaðeigandi aðildarríkis, sem um getur í 32. gr. tilskipunar (ESB) 2024/1346, nægja ekki til að takast á við ástandið.
 3. Í neyðarástandi, eins og um getur í a-lið 4. mgr. 1. gr., geta aðildarríki, þrátt fyrir 1. mgr. 45. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1348, lækkað viðmiðunarmörkin sem kveðið er á um í j-lið 1. mgr. 42. gr. í 5%.
 4. Í neyðarástandi, eins og um getur í a-lið 4. mgr. 1. gr., geta aðildarríki, þrátt fyrir b-lið 1. mgr. 44. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1348, við málsmeðferð við landamæri tekið ákvarðanir varðandi efnishlið umsóknar þegar umsækjandinn er ríkisborgari eða, ef um er að ræða ríkisfangslausan einstakling, hafði áður fasta búsetu í þriðja landi þar sem hlutfall samþykktra ákvarðana ákvörðunaryfirvaldsins um að veita alþjóðlega vernd er, samkvæmt nýjustu tiltæku, árlegu meðaltalsgögnum Hagstofu Evrópusambandsins 50% eða lægra í öllu Sambandinu, til viðbótar við þau tilfelli sem um getur í j-lið 1. mgr. 42. gr. þeirrar reglugerðar, að teknu tilliti til ört vaxandi þarfar fyrir vernd sem gæti komið upp í upprunalandi, eins og fram kemur í ársfjórðungslegum uppfærslum á gögnum Hagstofu Evrópusambandsins (e. *Eurostat*).
 5. Við beitingu 3. eða 4. mgr. þessarar greinar skal hlutaðeigandi aðildarríki forgangsraða meðferð umsókna um alþjóðlega vernd, sem lagðar eru fram af einstaklingum með sérstakar þarfir varðandi málsmeðferð eða móttöku, eins og skilgreint er í tilskipun (ESB) 2024/1346 og í reglugerð (ESB) 2024/1348, og ólöggráða börnum og aðstandendum þeirra. Við beitingu 3., 4. eða 6. mgr. þessarar greinar getur hlutaðeigandi aðildarríki einnig forgangsraðað meðferð umsókna um alþjóðlega vernd sem líklegt má telja að séu vel rökstuddar.
 6. Í neyðarástandi, eins og um getur í b-lið 4. mgr. 1. gr., geta aðildarríki, þrátt fyrir b-lið 1. mgr. 44. gr. og a-lið 2. mgr. 53. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1348, við málsmeðferð við landamæri tekið ákvarðanir varðandi efnishlið allra umsókna sem lagðar eru fram af ríkisborgara þriðja lands eða ríkisfangslausum einstaklingi sem sætir misnotkun í pólitískum tilgangi og eru skráðar á því tímabili sem þessari málsgrein er beitt.
 7. Við beitingu 6. mgr. skulu aðildarríkin:
 - a) undanskilja ólöggráða börn sem eru yngri en 12 ára og aðstandendur þeirra og einstaklinga með sérstakar þarfir varðandi málsmeðferð eða móttöku, eins og skilgreint er í tilskipun (ESB) 2024/1346 og í reglugerð (ESB) 2024/1348, frá málsmeðferð við landamæri eða
 - b) hætta að beita málsmeðferð við landamæri að því er varðar eftirfarandi flokka umsækjenda þegar ákvarðað hefur verið, á grundvelli mats í hverju tilviki fyrir sig, að umsóknir þeirra séu líklegar til að vera vel rökstuddar:
 - i. ólöggráða börn undir 12 ára aldri og aðstandendur þeirra og
 - ii. einstaklingar í viðkvæmri stöðu með sérstakar þarfir varðandi málsmeðferð eða móttöku, eins og skilgreint er í tilskipun (ESB) 2024/1346 og í reglugerð (ESB) 2024/1348.
- Þessi málsgrein skal ekki hafa áhrif á skyldubundna málsmeðferð við landamæri eins og um getur í 46. gr. reglugerðar (ESB) nr. 2024/1348.
8. Ef hlutaðeigandi aðildarríki hefur heimild til að beita undanþágunni, sem um getur í 6. mgr. þessarar greinar, skal tilgreina í framkvæmdarákvörðun ráðsins, eins og um getur í 3. mgr. 4. gr., hvort a- eða b-liður 7. mgr. á við, á grundvelli ábendingar hlutaðeigandi aðildarríkis, í samræmi við d-lið 2. mgr. 2. gr.
 9. Aðildarríkið sem stendur frammi fyrir neyðarástandi eða óviðráðanlegum atvikum skal ekki beita eða skal fella úr gildi undanþágu frá málsmeðferð umsóknar um vernd, sem kveðið er á um í 4. og 6. mgr. þessarar greinar, í þeim tilfellum þar sem læknisfræðilegar ástæður eru fyrir því að beita ekki málsmeðferð við landamæri, í samræmi við d-lið 2. mgr. 53. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1348, eða ef ekki er hægt að veita umsækjendum með sérstakar þarfir varðandi móttöku, í samræmi við tilskipun (ESB) 2024/1346, eða með sérstakar þarfir varðandi málsmeðferð, í samræmi við c-lið 2. mgr. 53. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1348, nauðsynlegan stuðning.
 10. Við beitingu undanþáganna sem um getur í þessari grein skulu grundvallarreglur réttarins til verndar og meginreglan um að visa fólki ekki aftur þangað sem líf þess eða frelsi kann að vera í hættu, sem og þær ábyrgðir sem kveðið er á um í I. og II. kafla reglugerðar (ESB) 2024/1348, gilda til að tryggja að réttinda þeirra sem leita alþjóðlegrar verndar, þ.m.t. rétturinn til raunhæfs úrræðis til að leita réttar síns, sé gætt.
- Aðilar og einstaklingar sem hafa heimild samkvæmt landslögum til að veita ráðleggingar og ráðgjöf skulu hafa virkan aðgang að umsækjendum í varðhaldi eða sem staddir eru á landamerastöðvum. Aðildarríkin geta kveðið á um takmarkanir á slíkum aðgerðum ef samkvæmt landslögum slíkar takmarkanir eru í raun nauðsynlegar vegna öryggis, allsherjarreglu eða stjórnsýslu varðhaldsstöðvar, að því tilskildu að aðgangur verði ekki við þetta háður ströngum takmörkunum eða ógerlegur.

11. Undanþágurnar, sem kveðið er á um í þessari grein, hafa ekki áhrif á ferlið við að ákvarða hvaða aðildarríki beri ábyrgð innan ramma reglugerðar (ESB) 2024/1351. Ef ferlið, í neyðarástandi eða aðstæðum þar sem um óviðráðanleg atvik er að ræða, tekur lengri tíma en hámarkstími málsmeðferðar umsóknar um vernd við landamæri skal ferlinu og eftirstöðvum málsmeðferðarinnar við landamæri lokið á yfirráðasvæði aðildarríkisins sem tekur ákvörðunina, í samræmi við 51. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1348.

12. gr.

Framlenging tímamarka sem sett eru fram fyrir beiðnir um að einstaklingur sé tekinn í umsjá, tilkynningar um að taka beri aftur við einstaklingi og flutninga í neyðarástandi, eins og um getur í a-lið 4. mgr. 1. gr., eða aðstæðum þar sem um óviðráðanleg atvik er að ræða

- Í neyðarástandi, eins og um getur í a-lið 4. mgr. 1. gr., eða aðstæðum þar sem um óviðráðanleg atvik er að ræða, sem gera aðildarríki sem stendur frammi fyrir slíkum aðstæðum ókleift að virða tímamörkin sem sett eru fram í 39., 40., 41. og 46. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351 eða taka við aðilum sem það ber ábyrgð á samkvæmt þeirri reglugerð, geta aðildarríkin samtímis vikið frá tímamörkunum sem sett eru fram í 39., 40., 41. og 46. gr. þeirrar reglugerðar.
- Ef aðildarríki beitir undanþágunni, sem kveðið er á um í 1. mgr. þessarar greinar, skal það:
 - leggja fram beiðni um að umsækjandi verði tekinn í umsjá, eins og um getur í 39. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351, innan fjögurra mánaða frá þeim degi sem umsóknin var skráð,
 - svara beiðni um að einstaklingur sé tekinn í umsjá, eins og um getur í 40. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351, innan tveggja mánaða frá móttöku beiðninnar,
 - leggja fram tilkynningu um að taka beri aftur við einstaklingi, eins og um getur í 41. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351, innan eins mánaðar frá því að jákvæð niðurstaða úr evrópska fingrafaragrunninum berst eða staðfesta móttöku innan eins mánaðar frá slíkri tilkynningu og
 - framkvæma flutning, eins og um getur í 1. mgr. 46. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351, innan eins árs frá samþykki beiðninnar um að einstaklingur sé tekinn í umsjá eða frá staðfestingu annars aðildarríkis á tilkynningu um að taka beri aftur við einstaklingi eða frá endanlegri ákvörðun um kæru eða endurskoðun ákvörðunar um flutning, sem hefur áhrif til frestunar í samræmi við 3. mgr. 43. gr. þeirrar reglugerðar.
- Ef aðildarríkið, sem um getur í 1. mgr., virðir ekki tímamörkin sem sett eru fram í a-, b- eða d-lið 2. mgr. þessarar greinar skal ábyrgðin á meðferð umsóknar um alþjóðlega vernd samkvæmt reglugerð (ESB) 2024/1351 liggja hjá því eða færast til þess.
- Ef 1. mgr. þessarar greinar er beitt skal ekki framkvæma flutninga, skv. 46. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351, til aðildarríkisins sem ber ábyrgð og stendur frammi fyrir neyðarástandi, eins og um getur í a-lið 4. mgr. 1. gr. þessarar reglugerðar, eða óviðráðanlegu atviki fyrr en það aðildarríki stendur ekki lengur frammi fyrir því ástandi nema aðildarríkið sem ber ábyrgð hafi samþykkt að taka á móti viðkomandi einstaklingi vegna sérstakra aðstæðna umsækjandans. Ef flutningurinn á sér ekki stað innan eins árs frá samþykki beiðninnar um að einstaklingur sé tekinn í umsjá eða frá staðfestingu annars aðildarríkis á tilkynningu um að taka beri aftur við einstaklingi eða frá endanlegri ákvörðun um kæru eða endurskoðun ákvörðunar um flutning, sem hefur áhrif til frestunar í samræmi við 3. mgr. 43. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351, þ.m.t. vegna þess viðvarandi neyðarástands sem um getur í a-lið 4. mgr. 1. gr. þessarar reglugerðar eða óviðráðanlegra atvika, skal þrátt fyrir 1. mgr. 46. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351 fella niður skyldur aðildarríkisins sem ber ábyrgð og sem stendur frammi fyrir slíku ástandi, til að taka hlutaðeigandi einstakling í umsjá eða taka við honum aftur og færast ábyrgðin þá til aðildarríkisins sem annast flutninginn.

13. gr.

Undanþágur frá þeirri skyldu að taka aftur við umsækjanda þegar um er að ræða óvenjulegar fjöldakomur

1. Ef fjöldakomur ríkisborgara þriðju landa eða ríkisfangslausra einstaklinga eru af slíkri stærðargráðu og umfangi að það gæti skapað verulega hættu á alvarlegum annmörkum á meðferð umsækjenda og þar með skapað alvarlega hættu á því að sam-evrópska verndarkerfið verði óvirkt má, þrátt fyrir b-lið 1. mgr. 36. gr. og 4. mgr. 38. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351, í neyðarástandi, eins og um getur í a-lið 4. mgr. 1. gr. þessarar reglugerðar, leysa aðildarríkið sem stendur frammi fyrir slíkum aðstæðum undan þeim skyldum sínum að:

- taka aftur við umsækjanda, ríkisborgara þriðja lands eða ríkisfangslausum einstaklingi, enda hafi aðildarríkið verið tilgreint sem aðildarríkið sem ber ábyrgð skv. 1. mgr. 16. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1358 ef sú ábyrgð var ákvörðuð skv. 2. mgr. 16. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351 eða
- taka aftur við umsækjanda skv. 4. mgr. 38. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351.

Þessi málsgrein gildir einungis ef umsóknin var skráð í því aðildarríki sem stendur frammi fyrir slíkum aðstæðum, innan þess frests sem settur er fram í framkvæmdarákvörðun ráðsins, sem um getur í 3. mgr. 4. gr. þessarar reglugerðar, en hann skal ekki vera lengri en fjórir mánuðir fyrir samþykktardag þeirrar framkvæmdarákvörðunar ráðsins.

2. Ef 1. mgr. þessarar greinar er beitt og ákvarðað hefur verið að aðildarríkið sem stendur frammi fyrir slíkum aðstæðum sé aðildarríkið sem ber ábyrgð skv. 2. mgr. 16. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351, fellur sú skylda aðildarríkisins að taka aftur við hlutaðeigandi einstaklingi niður og skal ábyrgðin færast til aðildarríkisins þar sem önnur umsóknin var skráð.

Aðildarríkið sem tekur við ábyrgðinni samkvæmt fyrstu undirgrein þessarar málsgreinar skal tilgreina í evrópska fingrafara-grunninum að það sé orðið aðildarríkið sem ber ábyrgð, í samræmi við 3. mgr. 16. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1358.

3. Ef 1. mgr. þessarar greinar er beitt og aðildarríkinu sem stendur frammi fyrir slíkum aðstæðum er skylt að taka aftur við umsækjanda skv. 4. mgr. 38. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351, skal aðildarríkið þar sem önnur umsókn er skráð beita, þrátt fyrir 2. og 4. mgr. 38. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351, málsmeðferðunum sem settar eru fram í III. hluta þeirrar reglugerðar, að undanskilinni 16. gr. (2. mgr.), 17. gr. (1. og 2. mgr.), 25. gr. (5. mgr.) og 33. gr. (1. og 2. mgr.), og skal skyldan til að taka aftur við umsækjanda skv. 4. mgr. 38. gr. flytjast til þess aðildarríkis.

Ef ekki er unnt að ákvarða hvaða aðildarríki ber ábyrgð samkvæmt fyrstu undirgrein þessarar málsgreinar skal aðildarríkið þar sem önnur umsóknin var skráð bera ábyrgð á meðferð umsóknar um alþjóðlega vernd. Þessi undirgrein skal ekki hafa áhrif á umsóknir um alþjóðlega vernd sem aðildarríki hefur sent tilkynningu um að taka beri aftur við einstaklingi vegna, skv. 41. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351, fyrir þann dag sem framkvæmdaákvörðun ráðsins, sem um getur í 3. mgr. 4. gr. þessarar reglugerðar, er samþykkt.

Aðildarríkið sem tekur við ábyrgðinni samkvæmt annarri undirgrein þessarar málsgreinar skal tilgreina í evrópska fingrafara-grunninum að það sé orðið aðildarríkið sem ber ábyrgð, í samræmi við 1. mgr. 16. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1358.

V. KAFLI FLÝTIMEÐFERÐ

14. gr.

Flýtimeðferð

1. Ef hlutlægar aðstæður benda til þess að umsóknir um alþjóðlega vernd frá hópum umsækjenda frá tilteknu upprunalandi eða fyrirverandi föstu búsetulandi eða frá hluta slíks lands, eða á grundvelli viðmiðananna sem settar eru fram í reglugerð (ESB) 2024/1347, séu vel rökstuddar getur framkvæmdastjórnin, að höfðu samráði við ESB-samstarfsvettvang háttsettra embættismanna um samstöðu, samþykkt tilmæli um beitingu flýtimeðferðar með því að veita allar viðeigandi upplýsingar, einkum með tilliti til þess að auðvelda beitingu ákvörðunaryfirvalda á a-lið 11. mgr. 13. gr. og a-lið 5. mgr. 34. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1348.

2. Ef ákvörðunaryfirvaldið beitir a-lið 12. mgr. 13. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1348, eftir að tilmæli hafa verið samþykkt eins og um getur í 1. mgr. þessarar greinar, til að sleppa einstaklingsviðtalinu og a-lið 5. mgr. 34. gr. þeirrar reglugerðar til að forgangsraða meðferð umsóknarinnar vegna þess að líklegt er að hún sé vel rökstudd skal það, þrátt fyrir 4. mgr. 35. gr. þeirrar reglugerðar, tryggja að athugun á efnihlíð umsóknarinnar sé lokið eigi síðar en fjórum vikum eftir að umsóknin er lögð fram.

3. Þegar framkvæmdastjórnin skoðar hvort samþykka eigi tilmæli, eins og um getur í 1. mgr., getur hún haft samráð við viðeigandi fagstofnanir Sambandsins, flóttamannafulltrúa Sameinuðu þjóðanna og aðrar viðeigandi stofnanir.

VI. KAFLI LOKAÁKVÆÐI

15. gr.

Sértæk ákvæði og ábyrgðir

Ef aðildarríki beitir undanþágu, eins og um getur í 10.–13. gr., í neyðarástandi skal það tilkynna ríkisborgurum þriðju landa eða ríkisfangslausum einstaklingum á viðeigandi hátt og á tungumáli sem þeir skilja eða sem raunhæft er að ætla að þeir skilji, um ráðstafanir sem beitt er, staðsetningu skráningarstaða, þ.m.t. landamærastöðvar, sem eru aðgengilegir fyrir skráningu og framlagningu umsóknar um alþjóðlega vernd og hversu lengi ráðstafanirnar gilda.

16. gr.

Viðbúnaður við neyðarástandi

1. Landsbundnar stefnuáætlanir, sem aðildarríki koma á í samræmi við 7. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351, skulu einnig ná yfir:

- fyrirbyggjandi ráðstafanir til að tryggja fullnægjandi viðbúnaðarstig og til að draga úr hættunni á neyðarástandi ásamt gerð viðbragðsáætlana, að teknu tilliti til viðbragðsáætlana samkvæmt reglugerðum (ESB) 2021/2303 og (ESB) 2019/1896 og tilskipun (ESB) 2024/1346 og skýrslna framkvæmdastjórnarinnar, sem gefnar eru út innan ramma viðbúnaðar- og neyðarástandsáætlunarinnar vegna fólksflutninga (e. *Migration Preparedness and Crisis Blueprint*),
- greiningu á nauðsynlegum ráðstöfunum til að bregðast við og leysa úr neyðarástandi og óviðráðanlegum atvikum í hlutaðeigandi aðildarríki, þ.m.t. ráðstafanir til að vernda réttindi umsækjenda og þeirra sem njóta alþjóðlegrar verndar og annars konar verndar.

2. Að því er varðar 1. mgr. geta aðildarríki haft samráð við framkvæmdastjórnina og viðeigandi stofnanir, skrifstofur og fagstofnanir Sambandsins, einkum Hælisstofnunina, sem og svæðis- og staðaryfirvöld, eftir því sem við á og í samræmi við landslög.

3. Aðildarríkin skulu endurskoða, ef nauðsyn krefur, landsbundnu stefnuáætlanirnar sem komið er á fót í samræmi við 7. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351 og í öllu falli eigi síðar en einu ári frá þeim degi þegar neyðarástandinu lauk, í samræmi við 5. gr. þessarar reglugerðar.

17. gr.

Samstarf og mat

1. Til að tryggja snurðulausa beitingu ráðstafananna sem finna má í framkvæmdarákvörðun ráðsins, sem um getur í 3. mgr. 4. gr. þessarar reglugerðar, skal samræmingaraðili ESB á sviði samstöðu boða til fyrsta fundar ESB-samstarfsvettvangs á tæknistigi um samstöðu, eins og um getur í 5. mgr. 14. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1351, strax eftir að slík framkvæmdar-

ákvörðun ráðsins hefur verið samþykkt. Í kjölfar fyrsta fundarins skal ESB-samstarfsvettvangur á tæknistigi um samstöðu koma saman eins oft og þörf krefur.

2. Aðildarríki í neyðarástandi er heimilt að óska eftir aðstoð allra yfirvalda sem geta aukið, með skömmum fyrirvara, við mannauð lögbærra yfirvalda sinna í samræmi við 5. gr. reglugerðar (ESB) 2024/1348, og aðstoð sérfræðinga sem Hælisstofnunin sendir á vettvang, í samræmi við 5. gr. (a-lið) þeirrar reglugerðar og 16. gr. (b-lið 2. mgr.) og 21. gr. (d-lið 3. mgr.) reglugerðar (ESB) 2021/2303.

3. Framkvæmdastjórnin, Evrópuþingið, ráðið, viðeigandi fagstofnanir Sambandsins og aðildarríkið sem stendur frammi fyrir neyðarástandi eða óviðráðanlegu atviki skulu hafa náið samstarf og upplýsa hvert annað reglulega um framkvæmd framkvæmdarákvörðunar ráðsins, sem um getur í 3. mgr. 4. gr.

4. Aðildarríkið sem stendur frammi fyrir neyðarástandi eða aðstæðum þar sem um óviðráðanleg atvik er að ræða skal halda áfram að senda framkvæmdastjórninni öll tilheyrandi gögn, þ.m.t. tölfraðilegar upplýsingar sem skipta máli fyrir framkvæmd þessarar reglugerðar. Hlutaðeigandi aðildarríki skal einnig veita framkvæmdastjórninni þær sértæku upplýsingar sem hún þarf til að framkvæma endurskoðunina skv. 3. mgr. 6. gr. og til að gera tillögu um niðurfellingu eða framlengingu á framkvæmdarákvörðun ráðsins, sem og allar aðrar upplýsingar sem framkvæmdastjórnin kann að óska eftir á þeim grundvelli.

5. Aðildarríkið sem stendur frammi fyrir neyðarástandi eða aðstæðum þar sem um óviðráðanleg atvik er að ræða skal áfram starfa náið með flóttamannafulltrúa Sameinuðu þjóðanna og öllum öðrum aðilum sem aðildarríkið hefur falið verkefni samkvæmt þessum kafla og reglugerð (ESB) 2024/1348 og tilskipun (ESB) 2024/1346.

6. Þegar framkvæmdastjórnin og ráðið beita heimildum sínum og gegna skyldum sínum samkvæmt þessari grein skulu þau ávallt að tryggja að nauðsynjarreglan og meðalhófsreglan séu virtar.

18. gr.

Fjárstuðningur

1. Aðildarríki sem framkvæma tilflutning sem samstöðuráðstöfun skulu geta notið góðs af fjárstuðningi Sambandsins samkvæmt skilyrðunum sem sett eru fram í 9. mgr. 11. gr. reglugerðar (ESB) 2021/1147, þ.m.t. vegna snemmbærra aðlögunarráðstafana sem svæðis- og staðaryfirvöld koma til framkvæmda.

2. Heimilt er að veita aðildarríki í neyðarástandi neyðarfjárhagsaðstoð skv. a-lið 1. mgr. 31. gr. reglugerðar (ESB) 2021/1147, þ.m.t. vegna bygginga, viðhalds og endurnýjunar móttökuáðstöðu sem nauðsynleg er vegna framkvæmdar þessarar reglugerðar, í samræmi við staðlana sem kveðið er á um í tilskipun (ESB) 2024/1346.

19. gr.

Breyting á reglugerð (ESB) 2021/1147

Eftirfarandi liður bætist við 1. mgr. 31. gr. reglugerðar (ESB) 2021/1147:

„ba) þar sem neyðarástand ríkir í skilningi a-liðar 4. mgr. 1. gr. reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2024/1359 (*).“

20. gr.

Gildistaka

Reglugerð þessi öðlast gildi á tuttugasta degi eftir að hún birtist í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins*.

Hún kemur til framkvæmda frá og með 1. júlí 2026.

Reglugerð þessi er bindandi í heild sinni og gildir í öllum aðildarríkjunum án frekari lögfestingar í samræmi við sáttmálana.

Gjört í Brussel 14. maí 2024.

Fyrir hönd Evrópuþingsins

forseti.

R. METSOLA

Fyrir hönd ráðsins

forseti.

H. LAHBIB

(¹) Stjtið. ESB C 155, 30.4.2021, bls. 58.

(²) Stjtið. ESB C 175, 7.5.2021, bls. 32.

(³) Afstaða Evrópuþingsins frá 10. apríl 2024 (hefur enn ekki verið birt í Stjórnartíðindunum) og ákvörðun ráðsins frá 14. maí 2024.

(⁴) Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2024/1351 frá 14. maí 2024 um stjórnun verndarmála og fólksflutninga, um breytingu á reglugerðum (ESB) 2021/1147 og (ESB) 2021/1060 og um niðurfellingu á reglugerð (ESB) nr. 604/2013 (Stjtið. ESB L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>).

(⁵) Tilskipun ráðsins 2001/55/EB frá 20. júlí 2001 um lágmarkskröfur til að veita tímabundna vernd ef til stórfellds innstreymis fólks, sem hefur neyðst til að yfirgefa heimili sín og heimahaga, kemur og um ráðstafanir til að stuðla að jafnvægi milli viðleitni aðildarríkjanna til að veita slíku einstaklingum viðtöku og afleiðinga þess (Stjtið. EB L 212, 7.8.2001, bls. 12).

(⁶) Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2024/1348 frá 14. maí 2024 um að taka upp sameiginlega málsmeðferð um alþjóðlega vernd í Sambandinu og um niðurfellingu á tilskipun 2013/32/ESB (Stjtið. ESB L, 2024/1348, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj>).

(7) Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2024/1346 frá 14. maí 2024 um kröfur varðandi móttöku umsækjenda um alþjóðlega vernd (Stjtið. ESB L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj>).

(8) Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2024/1356 frá 14. maí 2024 um innleiðingu skimunar ríkisborgara þriðju landa á ytri landamærunum og um breytingu á reglugerðum (EB) nr. 767/2008, (ESB) 2017/2226, (ESB) 2018/1240 og (ESB) 2019/817 (Stjtið. ESB L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>).

(9) Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2024/1358 frá 14. maí 2024 um stofnun evrópska fingrafaragrunnsins „Eurodac“ til að bera saman lífkennaupplýsingar í því skyni að stuðla að skilvirkri beitingu reglugerða Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2024/1351 og (ESB) 2024/1350 og tilskipunar ráðsins 2001/55/EB og til að staðfesta deili á ríkisborgurum þriðju landa eða ríkisfangslausum einstaklingum sem dvelja þar ólöglega og um beiðnir löggæsluyfirvalda aðildarríkjanna og Löggæslusamvinnustofnunar Evrópusambandsins um samanburð við gögn í evrópska fingrafaragrunninum í löggæslutilgangi, um breytingu á reglugerðum Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2018/1240 og (ESB) 2019/818 og um niðurfellingu á reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 603/2013 (Stjtið. ESB L, 2024/1358, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj>).

(10) Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2024/1347 frá 14. maí 2024 um kröfur, sem ríkisborgarar þriðju landa eða ríkisfangslausir einstaklingar þurfa að uppfylla til að njóta alþjóðlegrar verndar, um samræmda réttarstöðu flóttamanna eða fólks sem á rétt á viðbótarvernd og um efni þeirrar verndar sem veitt er, og um breytingu á tilskipun ráðsins 2003/109/EB og um niðurfellingu á tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2011/95/ESB (Stjtið. ESB L, 2024/1347, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj>).

(11) Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2024/XXX frá XXX um breytingu á tilskipun 2011/36/ESB um að koma í veg fyrir og berjast gegn mansali og vernda fórnarlömb þess (hefur enn ekki verið birt í Stjórnartíðindunum).

(12) Reglugerð ráðsins (EB) nr. 866/2004 frá 29. apríl 2004 um fyrirkomulag skv. 2. gr. bókunar nr. 10 við aðildarlögin (Stjtið. ESB L 161, 30.4.2004, bls. 128).

(13) Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2021/2303 frá 15. desember 2021 um Hælisstofnun Evrópusambandsins og um niðurfellingu á reglugerð (ESB) nr. 439/2010 (Stjtið. ESB L 468, 30.12.2021, bls. 1).

(14) Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2019/1896 frá 13. nóvember 2019 um Evrópsku landamæra- og strandgæsluna og um niðurfellingu á reglugerðum (ESB) nr. 1052/2013 og (ESB) 2016/1624 (Stjtið. ESB L 295, 14.11.2019, bls. 1).

(15) Tilmæli framkvæmdastjórnarinnar (ESB) 2020/1366 frá 23. september 2020 um viðbúnaðar- og neyðarstjórnunarkerfi ESB í tengslum við fólksflutninga (Stjtið. ESB L 317, 1.10.2020, bls. 26).

(16) Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2016/794 frá 11. maí 2016 um Löggæslusamvinnustofnun Evrópusambandsins (Löggæslusamvinnustofnunina (Europol)) sem kemur í stað og fellir úr gildi ákvarðanir ráðsins 2009/371/DIM, 2009/934/DIM, 2009/935/DIM, 2009/936/DIM og 2009/968/DIM (Stjtið. ESB L 135, 24.5.2016, bls. 53).

(17) Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 2021/1147 frá 7. júlí 2021 um stofnun Sjóðs vegna verndarmála, fólksflutninga og aðlögunar (Stjtið. ESB L 251, 15.7.2021, bls. 1).

(18) Stjtið. ESB L 66, 8.3.2006, bls. 38.

(19) Stjtið. EB L 93, 3.4.2001, bls. 40.

(20) Stjtið. ESB L 53, 27.2.2008, bls. 5.

(21) Stjtið. ESB L 160, 18.6.2011, bls. 39.